

HAZRETİ

EBÛ BEKİR

RADIYALLAHU ANH

HALİD MUHAMMED HALİD

beka

Darulkitap.com

Facebook/ücretsiz İslami e kitap indir

...VE EBÛ BEKİR GELDİ

İthaf

Ey Ebû Bekir...!
Ey Resûlullah'ın Halifesi...!
Allah sana dair bu sözleri yazmama izin verdiğinde,
Ey iki kişiden ikincisi...!
Sen de onları sana ithafımı
kabul buyur.

GİRİŞ

Allah'ın, Ebû Bekir'i yerine getirmesi için seçtiği rol ne idi..?

Ebû Bekir ve Ömer, hangi tür iki yöneticiydiler..?

"Ömer'in Huzurunda" adlı kitabıma Allah'ın bana ilham ettiği sözlerle başladıktan sonra bu kitap için en uygun isim ve konu "Ebû Bekir'in Huzurunda" olmalıydı.^{1[1]}

Ancak yazmaya başlamış ve henüz birkaç sayfa yazmıştım ki, beni ardı sıra içine doğru çeken sahneler birden değişiverdi. Önümdeki ufku eşi bulunmayan, çok yüce bir sahne dolduruverdi. Kâğıtları bir kenara bıraktım. Önümdeki bu sahneyi izlemeye ve düşünmeye başladım...

---

^{1[1]} Yazar kitapta yer alan biyografileri farklı zamanlarda, tarihî kronolojiyi dikkate almadan birbirinden bağımsız kitaplar olarak kaleme almış ve yayımlamıştır. Buna göre "Ömer'in Huzurunda" başlıklı bölüm, "...Ve Ebû Bekir Geldi" başlıklı bölümden önce kaleme alınmıştır. Daha sonra bu bağımsız biyografiler tek bir kitap hâlinde yayımlanmak istenince, tarihî kronolojiye göre sıralamp, düzenlenmiştir. Yazarın yukarıdaki sözü bu doğrultuda anlaşılmalıdır.-Mütercim.

Sahnedeki olaylar şöyle başladı...

Rahman ve Rahîm olan Allah, peygamberlerinin kesintiye uğradığı bir dönemde, bozulan dini kendi özüne ve gerçeğine döndürmek ve insanlığı karanlıklardan aydınlığa, şaşkınlıktan istikamete çıkarmak üzere bir peygamber göndermeyi diliyor.

Göndereceği peygamberin kim olacağını belirliyor... O Abdullah'ın oğlu Muhammed'dir (Allah'ın salâtı ve selâmı onun üzerine olsun). Ardından vahyini göndermeye başlıyor... Kur'an'ın mübarek yolculuğu böylece başlıyor...

İnsanlığın değiştirilmesi ve insanî vicdanının yenilenmesi görevi bu kutlu kabileye veriliyor...

Muhammed... Vahiy... Kur'an...

Fakat bana sanki bu kabile durmuş bekliyor gibi geldi...

Kafiledeki yeri boş kalmış olan bir adamı bekliyor... O gelmeden kabile yoluna devam etmeyecek... Bu kişi bir peygamber değil... Fakat bununla birlikte o, Peygamber'in misyonunu sürdürecektir...

Birden...

Kuşlar ötüyor...

Müjde geliyor...

Beklenen adam geliyor...

...ve Ebû Bekir (r.a.) geldi...!!

Devamlı surette Peygamber'e ve hem de hiç usanmadan, tereddüt göstermeden, "Doğru söyledin... Doğru söyledin..." diyecek adam geldi...

Hicrette Peygamber'e arkadaşlık yapacak olan adam geldi... Bu adam çok iyi biliyor ki, Kureyş, tüm imkânlarını seferber ederek Peygamber'in izini sürecektir... Tüm kinini Peygamber'in üzerine boşaltmak isteyecektir...

Peygamberin ölüm haberi şehirde çalkalandığı zaman yaşanan şokla kendinden geçen Müslümanların -hem de tüm Müslümanların- akıllarını başlarına getirecek olan adam geldi...

Halifenin kim olacağına tartışıldığı "Sakîfe" günündeki duruşuyla, İslâm'da ve Müslümanların birliğinde yeni bir sayfa açacak olan adam geldi...

Şayet o olmasaydı irtidat olaylarının yaşandığı çetin ve sıkıntılı günlerde İslâm'ın yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı adam geldi...

Farklı bir sözle söylemek gerekirse...

Mutlaka Resûlullah'la beraber olması gereken adam geldi... O Peygamber ki, Allah onu âlemleri değiştirmek, dünyayı tertemiz yapmak ve hayatı gerçek rotasına yeniden kavuşturmak ve kıvamına getirmek için seçmişti...

Benim görebildiğim kadarıyla Ebû Bekir'in (r.a.) gerçek misyonu budur...

Bu sayfalar, bu eşsiz ve yüce misyonu elinden geldiğince anlatabilme çabasında olan mütevazı bir uğraşından ibarettir...

İman "sanatı"nda insanlığın "üstadı", hayatının tanık olacağımız kimi sahnelerinde bize iman sanatında her tür

ustalığı ve olağanüstülüğü gösterecektir...!!

N

SÖZ MUTLAKA YERİNİ BULACAKTIR

Mekke...

Ortasında Kâbe'nin yer aldığı mübarek şehir... Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in birlikte Beyt'in temellerini yükselttikleri günden beri mukaddes değerlerin yurdu... Orada hayat, havası gibi hafif bir esinti... dağları gibi köklü... ve göğü gibi yumuşak biçimde geçiyor...

Mekke'nin halkı ise, bazen en ileri zirveye kadar ulaşan ve bazen de alay ve maskaralık derecesinde seviyesizleşen birtakım inanç ve geleneklere sıkı sıkıya bağlılar...

Kâbe'nin çevresini putlar doldurmuş. Putlar, bu mukaddes yere, zamanın gaflet içinde bulunduğu bir dönemde davetsizce gelmişler. Bu mukaddes yer, asırlarca Allah'ın yeryüzünde yükseltilmiş olan ve muvahhid mü'minlere seslenen sancağını dalgalandırdı.

Kâbe, günün birinde putlar getirilip, zamanla çevresini iyice dolduruncaya kadar bu hal üzere kaldı. Ne zaman ki putlar orada boy gösterdi, Kureyş ve çevre kabilelerin kalpleri onlara meyletti. İnsanlar kendilerini

Allah'a yaklaştırsınlar diye putlara ibadet etmeye ve onlara yaranmaya başladılar...!!

İşte şunlar Lât, Uzza ve Menat...

Bunlar da İsaf, Nâile ve Hübel...

Ve onlardan başka onlarca put ve tapınılan heykel...

Putların kulları, bu sonradan getirilip konulmuş, yontularak şekil verilmiş... Duymayan, görmeyen ve asla fayda ve zarar vermeye muktedir olmayan bu ilâhlara gece gündüz kulluklarını sergiliyorlar...!!

Her kabilenin kendine ait bir ilâhı ve putu vardı.

Her çocuk, doğduktan sonra emeklemeye başlar başlamaz, şimdiden öğrenip tanısın ve daha sonra büyüdüğünde ibadet edip ve arzularını gerçekleştirmesi için dileklerde bulunsun diye puttan ilâhına götürülüyordu...!!

Hurafelerin izdihamında akıl yolunu kaybetmişti...!!

Gerçekten tuhaf bir durumdu...!!

"Faziletliker Antlaşması"nı (Hilfü'l-fudûl) yapıp, zalime karşı mazlumun yanında tek cephe olarak yer alanlar...

Toplumsal barış ve esenliğin tesisi için eşsiz bir yol ortaya koyup, "Haram Aylar" sistemini getirenler... O "Haram Aylar" ki, o süre içinde kılıçlar kınlarına sokulur, kin ve öç duyguları derin bir uykuya yatar. İnsan, babasının veya kardeşinin katiliyle karşılaşır ve onun işini bitirecek güç ve imkâna da sahip olur; fakat ona bir çakıl taşı bile atmadan, en küçük bir kötülük düşünmeden yanından geçer giderdi...!! Evet, bu sistemin kurucuları...

Sosyal egemenlik alanında, Şu altı nitelikte ileri seviyede olmayan kimsenin, kavmi içinde lider ve önder olmasına izin verilmediği değerli bir düzen getirenler... Cömertlik... Yardımseverlik... Cesaret... Yumuşak huyluluk... Alçak gönüllölük... Ve söz ve davranışta açık olmak...

Onlar ki, "AŐađı sınıftan bir insan üst tabakaya yükselmesin de, bin ileri gelen kimse ölsün, bu daha iyidir." düşüncesindeydiler.

"Ukaz Panayırı"na sahip olanlar... O Ukaz ki, şairlerinin şiirinde ve hatiplerinin konuşmalarında kendini ortaya koyan insan dehası ürünlerin en güzellerini görmek için her taraftan oraya akın ediyorlardı. Evet, onlar...

Yükseklerde kanat çırpın bu insanlara bu tuhaf gaflet musallat olup, onların kalplerini ele geçiriyor ve elleriyle taŐtan yonttukları veya amurdan Şekil verdikleri putların önünde secdeye kapanıyorlardı.

İnsanı Şaşkına eviren farklı konumlar...

Fakat onlar bu konumlarında yalnız da değiller.

"Atina"da... En parlak ağında... Felsefe ve filozoflar ağında... Sokrat ve Baroklies döneminde... Atinalılar, Olumpüs'ün ilâhlarına... Mekke'nin putları gibi putlara ibadet etmektedirler. Üstelik Mekkelilerin gözünde putlar, saygın ve seçkin bir konumdadır.

Atinalılar ise, bazılarına son derece irkin yakıŐtırmalarda buldukları ilâhlara ibadet ediyorlardı...!!

* * *

Mekke'de hüküm süren putperestliğin yanı sıra Arap yarımadasının her tarafını dolduran başka türden kulluklar da vardı...

Güneşe tapanlar vardı. Bundan dolayı Hz. Peygamber (s.a.v.) namazla emredilince, güneşin doğup battığı saatlerde namaz kılınmasını yasaklamıştır. O (s.a.v.), güneşin doğma ve batma anında ona secde ve ibadet edenlere -istemedenden de olsa- benzememek için bu yasağı getirmişti.

Yine meleklerle tapanlar vardı... Kur'an onların bu tapınmalarını daha sonra reddederek şöyle buyuracaktır:

"O gün Allah, onların hepsini toplayacak; sonra meleklerle: Size tapanlar bunlar mıydı? diyecek. (Melekler de:) Sen yücesin, bizim dostumuz onlar değil, sensin." ^{2[2]}

Yine cinlere tapan insanlar vardı... Kur'an onları şöyle tanıtmaktadır:

"Onlar cinlere tapıyorlardı. Çoğu onlara inanmıştı." ^{3[3]}

Yine yıldızları ilah edinenler bulunuyordu... Kur'an onlardan şöyle bahseder:

"Doğrusu Şi'râ yıldızının Rabbi de O'dur." ^{4[4]}

Sonra ateistler ve materyalistler bulunuyordu ki, Kur'an onların da şöyle dediklerini bizlere aktarmıştır:

---

^{2[2]}

Sebe', 40-41.

^{3[3]}

Sebe', 41.

^{4[4]}

Necm, 49.

"Hayat ancak bu dünyada yaşadığımızdır. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman helâk eder."^{5[5]}

Melekler... Cinler... Yıldızlar... Putlar...

Bu izdihamın ortasında İbrahim'in (a.s.) din ve şeriatı nerede...?

Çok eski zamanlarda, kendini Allah'a vermiş bir insan bu güvenli şehre geldi. Kavmi olan Keldanîleri ve vatanı Babil'i terk ederek, Allah'ın ayetleri beraberinde olduğu hâlde Mekke'ye yerleşti.

Yükünü indirip, sancağını kaldırdı ve tevhidi haykırdı. Ölümsüz şu sözleri söyledi:

"Ben hanîf olarak, yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim."^{6[6]}

O, bu sesi, geniş Arap coğrafyasında çınlayan bir seda olarak ardında bıraktı.

Fakat insanlara musallat olan bela da nedir...?

Allah'a imanı ve O'nu birlemeyi temel alan bu hanîf din, sonradan olma putperestliğin ve yerlerde sürünen şirkin ortasında yitip gitti mi..?

Bu güvenli şehir, insanlara dinlerini ilk günkü saflığıyla sunacak... sesini yükselterek, unutulmuş hakikati hatırlatacak kimselerin kılığını mı çekmektedir..?

Asla...

---

^{5[5]} Câsiye, 24.

^{6[6]} En'âm, 79.

Geçen yıllar ve nesiller boyunca hidayet önderleri zaman zaman ortaya çıkıp, Hz. İbrahim'in sancağını sallayarak işaret etmiş, seslerini yükselterek şirki ve sapkınlığı çürütmüşlerdir.

Onların sayıları pek çoktur... Onlardan bazılarını tanıyor, bazılarını da tanımıyoruz.

Onlardan kimileri Hz. Peygamber'den yüzlerce sene önce yaşamış, kimileri de onun Peygamber olarak gönderilmesinin arifesinde yaşamıştır...

Süveyd bin Âmir el-Mustalikî, Hz. Peygamber'den yüzlerce sene önce yaşamış olan hidayet önderlerinden biridir. O, öldükten sonra dirilme ve hesaba çekilme inancını açıkça dile getirdi.

Kavmine şöyle seslenen Âmir bin Zarib el-Advânî de onlardan biridir: "Kendi kendini yaratan hiçbir şey görmedim... Bir yere konulmuş olan her şeyin başkaları tarafından yapılmış olduğunu... gelenin mutlaka gittiğini gördüm... Şayet insanları hastalık öldürüyor olsaydı, onları diriltene de tedavi olurdu..."

İbn Tağleb bin Dürre de onlardan... Putlara kulluktan uzak durarak bir olan Allah'a davet etti.

Kavmini Kâbe'nin yanında toplayıp, beyinlerini çatlatırcasına onlara şunu duyuran Mütelemmis bin Ümeyye el-Kinânî de o kafilenin fertlerinden biri:

"Bana itaat edin, doğru yola ulaşın. Kesinlikle sizler çeşitli ilâhlar edinmiş durumdasınız. Halbuki sizin de, o taptıklarınızın da Rabbi Allah'tır."

Züheyr bin Ebû Sülmâ da onlardan...

O şöyle diyor:

*İçinizde olanları Allah'tan gizlemeye çalışmayın
Ne kadar saklasanız da Allah onları apaçık bilir*

* * *

Onlar oradaydılar ve beraberlerinde de kendileri gibi insanlar bulunuyordu.

Fakat hakka duydukları özleminden ve henüz ulaşmadıkları hedeflerine yönelik bu sezgisel yönelişlerinden başka hiçbir şeye sahip değildiler.

Hiçbiri, insanları davet edebileceği kâmil bir yol ve metoda da sahip bulunmuyordu.

Uzun yıllar birbiri ardınca hayat sahnesinde göründüler.

Hız. Peygamber'in peygamberliğinin arifesinde sahneye çıkanlar da kendilerinden öncekiler gibi açık ve kesin bir yol ve metod üzere değildiler. Fakat buna rağmen meşgul oldukları hakikate ilişkin bakış ve görüşleri daha açık ve aydınlıktı.

Bu insanlardan biri olan Ebû Kays bin Enes, Kureyş'i ve putlarını terk ederek, evinin bir köşesini mescit yaptı. Cünüp ve hayızlı hiç kimseyi içeri almadığı bu mescitte kendini ibadete verdi. O şöyle diyordu: "Ben İbrahim'in Rabbine ibadet ediyorum.

Ebû Kays, Rasulullah'ın (s.a.v.) peygamber olduğu günlere kadar yaşadı ve Müslüman oldu.

Ebû Kays'tan başka üç kişi daha vardı ki, onların gelmek üzere olan dine karşı istek ve arzuları tamdı. Bu kimseler:

Kus bin Sâide el-İyâdî...

Zeyd bin Amr bin Nüfeyl...

Varaka bin Nevfel'di...

Kalpleri, Hz. İbrahim'in dinine derinden bağlıydı...

Yakıp kavuran putçuluk ateşinin ortasında...

Niyaz eden alçak gönüllü kalplerinden tevhid sözleri, bahar esintileri gibi dökülmekteydi.

Gelmekte olan Peygamberi şarkılarla övüyorlar...

Ve birbirlerini doğmakta olan güneşle müjdeliyorlardı...

Allah'ın sancağını tekrar yerine iade ve putları yerle bir edecek olan dine çağırıyorlardı...

Ebû Bekir (r.a.), uzun zaman onların meclislerinde bulundu...

İmanla yoğrulmuş taptaze sözlerine kulak verdi...

Hoş şarkılarıyla mest oldu...

Ve onların yolu üzere yürüdü...

Güvenilir hikmetlerinin ve sağlam yollarının ışığında temiz ruhu, gelen peygamberlik kafilesini gördü. Oturup beklemeye, kendini hidayet ve yakın günlerine hazırlamaya başladı.

Bu yüce şahsiyetle olan yolculuğumuza bu noktadan itibaren başlıyoruz...

* * *

Yeterliliği ve soyuyla toplum içinde önemli bir yer edinmiş olan bu adam, aynı zamanda içinde de aydınlık bir şüphe taşımaktadır... Toplumun putperest anlayış ve sapkınlığından kendisini her gün biraz daha uzaklaştıran

bir şüphe dir bu.

Ebû Bekir, putların çevresine kümelenmiş ve önünde diz çökmüş insanları görüyor ve derin bir üzüntü bulutu yüzünü karartıyordu. Kendi kendine:

"Bunun doğru ve hak yol olması mümkün mü?" diye yapılanları sorguluyordu.

Gören, duyan ve akleden insanlar... duymayan, görmeyen ve cevap vermeyen dikili taşlar önünde secdeye kapanıyorlar..!!

Ebû Bekir, bunları düşünüyor ve ardından Zeyd bin Amr bin Nüfeyl'in şu sözünü tekrarlıyordu:

*Bir tek ilâha mı yoksa bin ilâha mı
Yalvarayım, ters gittiğinde işlerim*

* * *

Sorular soruları getiriyor... Endişeler arttıkça artıyor... Nihayet uzun bekleyiş, bu duygulu, Allah'a yönelmiş adamı rahatsız ediyor. Hayatında değişiklik yapma arzusuyla ve insanların tartışmalarını kesip atacak Allah'ın sözüne olan özlemiyle yanıp tutuşan bu adam, hakkı öğrenme çabasına giriyor.

Hasret ve özlemleri, onu, mevcut semavî din hakkında bilgi sahibi insanlarla birlikte olmaya doğru götürüyordu. Bu insanlar, çok uzak bir zaman önce burada Halilullah İbrahim'in (a.s.) seslendirip de unutulmuş olan akidenin hatırasında yaşıyorlar. İnsanoğlunun gidişat ve hayatına bakmış ve öldükten sonra dirilme ve hesaba çekilme akidesini yüksek sesle

dile getiriyorlar. Putlara karşı bağıllık ve sevgi sayılabilecek her tür davranıştan uzak durup, İbrahim'in Rabbine iman ediyorlar. Yüzlerini göğe çeviriyor ve sanki gördükleri mutlu bir düşü anlatır gibi konuşuyorlar...

Ebû Bekir'i (r.a.) hayran bırakıp kalbine hükmeden hangi söz bu insanların sözünden daha iyi ve üstündür...?!

Kuşkusuz onların sözleri Ebû Bekir'in (r.a.) kulağına ulaşır ulaşmaz, kalbinde doğruluk ve vefa olarak yankısını bulmaktadır.

Susamış kuşun yağmur damlalarının peşine düşmesi gibi o da bu sözlerin peşine düşüyordu...!!

Bu salih toplulukla ne zaman bir araya gelip otursa, soluklanıyor, rahatlıyordu.

Kus bin Sâide, Zeyd bin Amr ve Varaka bin Nevfel... Kureyş onlara karşı bir düşmanlık ve baskı uygulamıyordu. Çünkü bunlar, kendi kabuklarına çekilmişlerdi ve Kureyş'i ve yürürlükte olan geleneklerini tehdit edecek düzenli bir davet ve yeni bir dinle ortaya çıkmamışlardı.

Sonra bu kimseler, çok yaşlı insanlardı ve her biri neredeyse hayatının son demlerini yaşıyordu...

Fakat Ebû Bekir (r.a.) gibi bir adamın bu insanlara duyduğu salt beğeni ve hayranlık elbette Kureyş'in hoşnutsuzluğuna sebep olacaktı.

O dönemde Ebû Bekir, hayatının baharını yaşamaktadır...

O kavminin ileri gelenlerindendi. Onu en önemli, en değerli işlerinden birinin yetkilisi yapmışlardı. Bu, "Diyet Taşıyıcılığı" görevi idi...

Ebû Bekir de gelmiş bu gibi şeylere kafa yoruyordu...?

Kendine zarar getirebilecek bir konuda kafa yoruyordu. Kalabalık sapkın topluluğun saflarından ayrılınca insanlar, onun Kus, Varaka ve Zeyd'in düşüncelerini beğeniyle karşıladığını öğrenmiş oldular...

Kus, Varaka ve Zeyd, toplumla bütün ilişkilerini kesmişlerdi ve bu yüzden kimseden korkuları yoktu. Bununla birlikte Kureyş, onlara karşı açıktan bir düşmanlık yürütmese de dirençlerini kırma ve bastırma yolunda gayret gösterdi. Zeyd bin Amr, her ne vakit hakkı söyleyerek sesini yükselttiyse -çünkü o, üç kişiden sesi en gür olandı-, akrabası Hattab bin Nüfeyl'i ona karşı kışkırttılar. Hattab, onu ev hapsinde tuttu, böylece insanlarla görüşmesini de engelledi.

Kureyş, toplumla köklü ve her geçen gün artan ilişkiler içinde bulunan ve herkesin beğenip örnek gösterdiği Ebû Bekir'i kendi haline bırakır mıydı...?

Kureyş, yeni hülyalarıyla, sessiz düşleriyle onu baş başa bırakmayı göze alır mıydı...?

Ebû Bekir (r.a.) uzun bir tereddüt süreci yaşamadan düşünceleri netleşti ve uyacağı modeli gördü...

Muhammed bin Abdullah (s.a.v.)...

Henüz ömrünün ve hayatının baharında bir insan... Soylu ve saygın bir kişi... Taçtaki en parlak incinin durumu neyse, onun da kavmi içindeki durumu oydu...

Bununla beraber o -huzur ve sükunet içinde-putlardan kaçındı. Günlerini insanların abes iş ve geleneklerinden uzak bir hâlde geçirmeye başladı.

Vaktini, düşlerini ve iç huzurunu kendisinden çalıp kaçırarak hiç kimseyle neredeyse görüşmemeye çalıştı. Kendisine haktan açık bir kanıt gelinceye kadar günlerini düşünceler içinde yoğrularak geçirdi.

Ve Kureyş'in tepkisini çekmeden aynı yolda yürüyebileceğinden emin oldu...

Tamamen "Muhammed" (s.a.v.) gibi...

O da putları kötölemiyordu... Fakat onlar hakkında iyi bir söz de söylemiyordu.

Putlara tapınanlarla beraber tapınmıyor, onlara secde edenlerle beraber secde etmiyordu. Onlara yaklaşmıyor, onları var kabul etmiyordu.

Bütün bir toplumdaki kendisini soyutlayarak, hakkı aramaya koyulmuştu. Hak, bir insan hayatının uğrunda adanabileceği en büyük hedefti.

İçinin derinliklerinde onu bulduğuna dair kesin inancın soğukluğunu hissetti.

Ebû Bekir (r.a.), her ne kadar Muhammed (s.a.v.)'le aynı yaşta olmasa da onu insana güven veren üstün bir örnek olarak görüyordu.

Bu yüzden onunla beraber olmaya, ona arkadaşlık yapmaya çokça gayret ediyordu. Bu hırsı o derecedeydi ki nihayet Ümmü Seleme onu şöyle tanımlıyordu: "Muhammed (s.a.v.)'in candan bir dostu ve sırdaşı".

Ebû Bekir yakın dostunun hâl ve davranışlarını düşündü. Bu düşünceyle Kureyş'e karşı duyduğu korku ve endişeleri kayboldu. Ardından hasretini çektiği şeye uymaya ve arzularıyla hakka ve marifete doğru yürümeye karar verdi.

Fakat bunu yaparken izlediği tavır ve tutum, can dostu Muhammed'inkinden (s.a.v.) çok farklılık gösterecekti...

Buna bağlı olarak da her ikisinin ulaşacağı sonuçlar aynı olmayacaktı. Ebû Bekir (r.a.) hakikati ararken, Muhammed (s.a.v.) onu bulmuş olacaktı..!!

Hakikati ararken Muhammed (s.a.v.)'in izledięi yol; dūřünelere dalmak ve hakikatin bizatihi içinden gelen fısıltıya kulak vermek olarak kendini gösteriyordu.

Fakat Ebû Bekir'in (r.a.) takip ettięi yol da dūřünelere dalmakla beraber bilgelerin sözlerine ve ileri görüřlü âbidlerin anlayıř ve usullerine kulak vermekten ibaretti.

O ömrü boyunca Arap Edebiyatı'nın řaheserleri olan řiir ve düz metinlerini ezberlemeye dūřkün birisi oldu.

Bu zengin ezberiyle aklını dūřünelere yönlendiriyordu.

Hâlbuki Muhammed (s.a.v.) sadece dūřüneleri üzerinde odaklanıyor, sezgisine ve tecrübelerine dayanarak hakkı bulmaya çalıřıyordu...

Ebû Bekir (r.a.), kalbini ve aklını, sağlam tecrübe ve görüş sahibi küçük topluluğun (Kus, Varaka ve Zeyd'in) sözlerinde parıldayan hikmete teslim ediyordu.

Onları dinlemesini sağlayacak hiçbir fırsatı kaçırmıyor; sözlerine mutlaka kulak veriyor ve kazanıyordu.

Onların sözlerini sağlamca ezberliyor ve hakikati bilmek ve bedeli ne olursa olsun ona ulaşmak isteyen büyük karakterinin de yardımıyla bu insanların hoş dünyalarında yaşıyordu... Bu öyle büyük bir karakterdi ki, yaşlarından, tecrübelerinden ve temiz yaşantılarından

dolayı o insanlarda kendisini arzuladığı hakikate ulaştırarak sağlam bir delil görmüştü.

Muhammed (s.a.v.)'in Rabbinden peygamberlik görevini aldıktan ve Ebû Bekir'in de Ona iman ettikten sonraki günlerden biriydi... Hz. Peygamber ashabı ile oturmuş, gençlik günlerini yâd ediyordu. Konuşmasının bir yerinde şöyle dedi:

"Kus bin Sâide'yi, Ukaz çarşısında boz devesinin üzerinde konuşurken hatırlıyorum. Fakat o gün neler söylediğini hatırlamıyorum."

Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.) şöyle der:

"Yâ Resûlallah, o konuşmayı ben hatırlıyorum. O gün ben de Ukaz çarşısındaydım. Kus, boz devesinin üzerinden şöyle diyordu:

"Ey insanlar! Dinleyiniz ve belleyiniz. Bir şeyi bellediğiniz zaman da ondan faydalanınız... Gerçek şudur ki, her yaşayan ölür, her ölen yok olur... Gelmekte olan şey elbet bir gün gelir. Gökte haber, yerde ibretler vardır. Kapkaranlık gece, burçlara sahip sema, vadilerle yarılmış yer ve dalgalı denizler... Kus yemin eder ki, Allah'ın elbette bir dini vardır ki, o din Allah'a, sizin bu dininizden daha sevimlidir. Bana ne oluyor ki, insanların daima gittiklerini; fakat geri dönmediklerini görüyorum. Onlar gittikleri yerden hoşnut olmuşlar da kalmışlar mıdır?... Ya da kendi başlarına bırakılmışlar da derin bir uykuya mı dalmışlardır?..."

Hız. Ebû Bekir (r.a.), Kuss'a ait hutbenin ardından yine ona ait şu şiiri okur:

*Vardır geçmiş milletlerde bizim için ibret
Görmedim ölümün kaynağını hem hayret
Gördüm ki kavmim birbiri ardınca
gitmektedir
Anladım onların başına gelecek olan
gelecektir*

* * *

Ebû Bekir, bu salih insanın konuşma ve şiirini ezberlemiş ve bu şekilde okumuştur. Onun ruhu, bu insanın ve diğer ikisinin saçtıkları hikmete bağlanmıştı.

Zeyd bin Amr bin Nüfeyl'i, ihtiyarlığın verdiği ululuğa bürünmüş, sırtını Kâbe'nin duvarına dayamış bir hâlde insanlara seslenirken gördüğü zaman ona ne kadar gıpta etmiş ve ruhu ne kadar mutlu olmuştu. Zeyd şöyle diyordu etrafındakilere:

"Ey Kureyş topluluğu! Canımı kudretiyle tutan Zat'a yemin ederim ki, içinizde benden başka İbrahim'in dini üzere olan kimse yok.

Ben İbrahim'in ve ondan sonra İsmail'in dinine tâbi oldum... Muhakkak ben İsmail'in soyundan gelecek bir peygamberi beklemekteyim. Fakat ona ulaşabileceğimi sanmıyorum."

Konuşmasının bu yerinde Zeyd'in gözü Âmir bin Rebîa'ya takılır ve ona şöyle der:

"Ey Âmir bin Rebîa!...

Eğer ömrün olursa, ona benden selâm söyle..."

Zeyd bin Amr'ı, Kâbe'nin çevresinde kümelenmiş insanları yarararak ilerleyip, korkusuzca, gür sesiyle

konuştuğunu gördükçe Ebû Bekir'in huzur ve güveni artmaktaydı. Zeyd bu kez şöyle diyordu:

Hak olarak buyur Allah'ım!

Kulluk ve köleliğimi sana sunmaya geldim.

İbrahim'in sığındığı şeylerden ben de sana sığındım.

Ben yüzümü, ağır kayaları taşıyan yeryüzünün boyun

Eğdiği Zat'a döndüm

Sonra onu yayıp genişletti. Suyun üzerinde durduğunu

Görünce üzerine dağları yerleştirdi...

Ben yüzümü, soğuk, tatlı sular taşıyan yağmur bulutlarının

Boyun eğdiği Zat'a döndüm

* * *

Ebû Bekir (r.a.) kendi kendine şöyle diyordu:

"İbrahim'in Rabbi'ne yemin ederim ki, bu hakikattir. Fakat bu konuda nasıl ve ne zaman kesinliğe ulaşacağım?..."

Günbegün Ebû Bekir'in vicdanı Allah'a kulluk ve bağlılıkla, İbrahim'in dinine özlem ve hasretle doluyordu.

Fakat ona giden yol nerede...?

Onun ruhunda ve vicdanında bu özlemi ateşleyenlerin kendileri dahi bu yolu bilmiyorlardı.

Doğru, Kureyş'in bağlandığı bu din, hakikate dair

hiçbir şey taşıymıyordu. İbrahim'in dinini bozmuştu.

Fakat, İbrahim'i seslendirdiği hakikat ve dinle bugüne geri getirecek yeni yol ve metod nedir?

Onlar bunu bilmiyorlar...

Kus bin Sâide bunu öğrenemedi Rabbine kavuştu.

Geriye kalan iki arkadaşı da bunu bilmiyorlar.

Varaka... İbrahim'in dinine iletcek bir şeyler bulabilirim ümidiyle kendini İncillere verdi. Onları okudu, inceledi.

Zeyd'e gelince... O güvendiği özlemleriyle divaneler gibi dolaşıyordu. Bazen Mekke'nin vadilerinde dolaşırken, bazen de Kâbe'ye sığınmışken görülüyordu... Sürekli Rabbine yakarış hâlindeydi...

"Allah'ım, hangi amelin sana daha sevimli olduğunu bilseydim, elbette sana onunla kulluk ederdim; fakat bilmiyorum."

Öyleyse o da bilmiyor. Her ne kadar Kureyş'ten bir topluluğun huzurunda onların dinini terk ettiğini, putlardan, fal oklarından, kız çocuklarını diri diri gömmekten vazgeçtiğini söylese ve hatta hangi Rabbe kulluk ettiği kendisine sorulunca "İbrahim'in rabbi'ne kulluk ediyorum" dese de o da hakikati bilmiyordu.

Ebû Bekir'in (r.a.) ruhunda, hakikate duyduğu özlem iyice derinleşiyor ve büyüyor. Halkı içinde insan vicdanının maruz kaldığı krizi açıkça gördükten sonra yarım çözümler, onun bu yöndeki susuzluğunu gidermeye yetmiyor.

O şimdi tam bir çözüm, mükemmel bir kurtuluş

bulmanın peşindedir.

Evet, İbrahim'in dinini bırakarak, saçma sapan putlara yönelmek... Bu krizin ta kendisidir...

Öyleyse bu krizden çıkışın yolu... İbrahim'in dinidir.

Fakat bizi İbrahim'in dinine kim ulaştıracak...?

Hurafeler ve saçma gelenekler kendi baskıcı yapıları ve hegemonyalarıyla bu dinin hakikatini tarumar etmişler!!

Bunun en büyük göstergesi ve kanıtı, burada - Mekke'de- puta tapanların kendilerini İbrahim'in varisleri olduklarını iddia etmeleridir.

Aynı şekilde Ebû Bekir'in (r.a.), ticarî yolculukları sırasında karşılaştığı Şam Yahudileriyle Hıristiyanları aralarında görüş ayrılıkları ve uyuşmazlıklar olmakla beraber bunların hepsi de Hz. İbrahim'in torunları ve varisleri olduklarını iddia ediyorlardı.

Bize apaçık hakikati kim getirir..?

Bize İbrahim'i kim geri getirir; ve İbrahim'e bizi kim götürür..?

Rabbimize kendisiyle ibadet edeceğimiz ve onunla hayatımıza bir yön ve biçim vereceğimiz yöntem ve programı bize kim gösterecek...?

Tertemiz düşünceler tertemiz kalbe birbiri ardınca akıyor. Ebû Bekir Ümeyye bin Ebû'Salt'ın şiirini dilinden düşürmüyor:

Dikkat edin! Bizim için, bizden bir peygamber vardır

*Bize sonumuzun nereye varacağını haber vermiştir
Delillerin kendisinden yana olduğu zata sığınırım
Onlar Allah'ın dininin esaslarını yüceltmişlerdir*

* * *

İnsanların dinleri konusundaki bu ihtilaf ve uyuşmazlıkları Ebû Bekir'in düşüncelerini darmadağın ediyor.

İnsanların ona son derece muhtaç ve susamış oldukları bir zamanda hakikatin ortada olmaması, Ebû Bekir'i (r.a.) alabildiğine üzüyor.

Bakışlarını insanlar üzerinde gezdiriyor ve soruyor:

"Bizi hakikate ulaştırıp, onda bir araya getirecek kimse yok mu?"

* * *

Derken birden zihninde ışıklar parlıyor ve yaklaşık beş sene önce gördüğü o müthiş sahneyi hatırlıyor.

Kureyş'in, Kâbe'yi onarıp, Hacerülesved'i yerine koyacakları sırada aralarında gerginlik çıkıp tartıştıkları o günü hatırladı. O gün neredeyse bütün Kureyş kan gölüne dönecekti. Ficar Savaşı gibi bir savaşın çıkması an meselesiydi.

Bütün bu hatıralar, Ebû Bekir'in (r.a.) zihnine akın etti.

Kureyş oymaklarından her biri gruplara ayrılmış, Mukaddes Hacerülesved'i yerine koyma şerefine sadece

kendilerine ait olduğunu iddia ediyorlardı.

Tartışma ve uyuşmazlık had safhaya varmak üzereydi ki o gün Kureyş'in yaşça en büyüğü Ümeyye bin Muğire, Kâbe'ye ilk gelecek kimsenin bu anlaşmazlıkta hakem yapılmasını önerdi... Herkes bu hakemin kararını kabul edecekti... Ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Kalp ve nabız atışlarından başka bir şey duyulmuyordu..!!

Ebû Bekir (r.a.) neşeyle hatıralarında gezinmeye devam ediyor:

İşte onlar, hepsi yere çömelmişler...

Kureyş'in ve bütün kabilelerin ileri gelenleri...

Gözleri kapıya mihlanmış gelecek kimseyi gözlüyorlar... İlk gelecek olanı... Onun gelişi, tartışmalara son verecek, akacak kanı durduracak.

Derken yaklaşan birinin ayak seslerini duyuyorlar. Bu, kurtuluşun sesidir.

Nefesler tutuluyor...

Ayak sesleri gittikçe yaklaşıyor...

Kurtarıcı geliyor...

Bu gelen Muhammedü'l-emin..!!

Onu görür görmez sevinçle haykırıyorlar:

"Bu Muhammedü'l-emin... O ne iyi hakemdir...!!"

Ebû Bekir bunları hatırlarken bir yandan da mırıldanıyor:

"Gerçekten o ne başarılı hakemdi."

Sonra Ebû Bekir (r.a.) tekrar hatıralarına dönüyor. Kendi kendine konuşmaya da devam ediyor:

"Evet, gerçekten o ne başarılı hakem, ne büyük kurtarıcıydı...!!"

Onların tartışmalarının sebebini duyar duymaz:

"Bana bir yaygı getiriniz." buyurdu.

Ona bir yaygı getirdiler... Hacerülesved'i bu yaygının ortasına koyduktan sonra şöyle dedi:

*"Her bir kabile, yaygının bir kenarından tutsun...
Sonra hep birlikte yaygıyı yukarı kaldırsın."*

Dediğini yaptılar. Bu şekilde Hacerülesved'i konacağı yere kadar taşıdılar. Sonra Muhammed (s.a.v.) elleriyle taşı yaygıdan aldı ve yerine koydu.

Böylece bir anlaşmazlık... Hem de tehlike çanlarının olanca şiddetiyle çaldığı bir anlaşmazlık... En mutlu bir sonla tatlıya bağlanmış oldu.

Ebû Bekir (r.a.) tekrar kendi kendine mırıldandı:

"Bir adam gelse de bir kez daha anlaşmazlığı çözüme kavuşturursa ve ihtilaf edip durdukları hakikati insanlara açıklasaydı, ne olurdu!"

Kureyş'e eski günlerini tekrar kazandırıp, onun esenlik ve istikamet üzere ilerlemesini sağlayacak bir adam...

Hacerülesved hususunda çıkan bir anlaşmazlıkta çılginca bir savaşın eşiğine gelip birbirlerini yok etmek üzerelerken Muhammed (s.a.v.)'in yaptığı gibi Kureyş'e barış, yakîn ve akl tekrar sunacak bir adam..."

Bu mutlu hatıralar onun zihninde, Kus, Zeyd ve Varaka bin Nevfel'den sürekli dinleyip durduğu ve yine Ümeyye bin Ebû's-Salt, Âmir bin Zarib ve Mütelemmis bin Ümeyye gibi eskilerden ezberinde bulunan duaları ve

peygamberlikle ilgili konuşmaları canlandırdı.

Sonra eşsiz bir sahne belirdi... Bu sahne ona doğru yaklaşmaya başladı, iyice büyüdü, derken bütün ufku doldurdu.

Kus bin Sâide'nin sahnesi... İşte o, insanların arasında dikilmiş, kolunu bir bayrak gibi ufuk yönüne doğru sallayarak şöyle diyor:

"Kus, Rabbine yemin eder ki, bu iş elbette sonuçlanacaktır."

Ebû Bekir, hatıralarına veda ederken, kesin bir inançla son kez mırıldanır:

"Kus bin Sâide doğru söyledi..."

Bu iş elbette sonuçlanacaktır..."

EĞER O SÖYLEMİŞSE, MUTLAKA DOĞRUDUR

Günler geçiyor, iman edenlerin ya da büyük bir gayb haberiyle karşı karşıya olduklarını hissedenlerin özlem ve hasretleri katlanarak artırıyordu.

Ebû Bekir (r.a.) de Allah emrini meydana getirinceye kadar sabrediyor...

İşinin ve ticaretinin başında... Şam'a yeni bir yolculuğun işaretleri verilince diğer tüccar arkadaşlarıyla beraber o da kervanını hazırlıyor.... Derken kervan, rızık ve helal kazanç aramak üzere hızla uzak beldelere doğru yol alıyor.

Ebû Bekir Şam'da kendi halkı içindeyken yaşadığına benzer bir "manevî atmosfer" buluyor.

Çeşitli dinler, yollarını kaybetmiş yitik insanlar kesin ve sağlam inanca ermek ümidiyle yüzlerini göklere çevirmiş, yeryüzünün ufuklarına gözlerini dikmiş mü'min insanlar. Sanki beklenen uyarıcının hangi bölgeden kendilerine görüneceğini görmeye çalışıyorlar...

Ebû Bekir Şam'da, meslektaşlarıyla olan işini bitirir bitirmez, rahip ve hahamlara koşuyor, onların yanına gidiyor. Yolculukları esnasında tanıştığı bu insanların halkın kendi uydurdukları asılsız inanç ve uygulamalarından sakınmaları ve uzak durmaları dikkatini çekiyor...

Onların hakikati arayışları ve Allah'ın gelecek olan müjdesini bekleyişleri hoşuna gidiyor...

Şam'daki bu insanlardan da, Mekke'deyken Varaka bin Nevfel ve arkadaşlarından duyduğu, bir peygamberin geleceğine dair aynı sözleri dinliyor...

Bu seferinde, her zamankinden daha fazla beraber oluyor bu salih insanlarla...

Kalbi, doğması yakın olan fecre her zamankinden daha fazla özlem duyuyor.

Ebû Bekir (r.a.) büyük bir hasret ve özlemle, gelecek olan peygamberi bekliyor. Bu bekleyişinin sebebi, sadece kendisi o elçiye tâbi olup hakikate ulaşacağı için değil; aksine herkesin ona tâbi olup, sapık inanç ve yaşantılarından kurtulacakları, gafletlerinden uyanacakları için...

Tövbekâr ve sevgi dolu olan Ebû Bekir (r.a.) her canlı için iyi bir yaşamı arzuluyor...

Onun pak kalbi, kendi sahip olduğu değil; insanların muhtaç oldukları hayrı ve iyiliği onlara ulaştırma yönünde büyük bir istek duyuyor...!!

Kaldı ki o mal ve saygınlığa sahiptir ve bu ikisinden insanlara cömertçe sunmaktadır.

Fakat insanlar sadece mala veya malın yanında

saygınlığa ihtiyaç duymuyorlar ki...

Onlar bunların yanında, hatta bunlardan önce hidayet ve nura muhtaçlar.

O ise, insanlara sunabileceği bir hidayet ve nura sahip değil... Evet, güzel bir ahlâka sahip olduğu, bu konuda üstün bir örnek ve model teşkil ettiği doğru...

Fakat henüz o da diğer insanlar gibi büyük hidayetten yoksun...

Büyük hidayet; hakikati... hayatı kuşatan, kainatı hareket ettiren en büyük sırrı... tek kelimeyle... Allah'ı bilmek ve tanımak...!!

Allah'a giden yol nerede...?

Düşünceler parlıyor ve aydınlanıyor...

Yeryüzünde bulunan insanların çoğu Hak olan Allah'ı tanımanın özlem ve arzusuyla doludur.

Şam'da, Mekke'de ve Allah'ın geniş başka yurtlarında.

Pek çoklarını bu tanıma arzusu uykusuz bırakmaktadır.

Yine çoklarının kalpleri aydınlığın doğma zamanlarını gözlüyor, ansızın üzerlerine Allah'ın kelimelerinin doğmasını bekliyorlar.

Yoksa Allah bu kullarını kendi hallerine terk mi etti...?

Onlar bu şekilde ümit ve beklenti içindeyken, Allah onları böyle şaşkın ve yitik hâlde bırakır mı...?

Asla...

Allah, O'nu tanımak için dua edip yalvarırlarken

onları kendi hallerine terk etmeyecek kadar merhametlidir.

Öyleyse hidayet, Allah'ın kılavuzluğu gelecektir. Bu kaçınılmaz...

Çok yakın bir fecirde, kendilerine içten ve dürüstçe, "Ben sizlere Allah'ın Resûlüyüm/Elçisiyim" diyen biri ortaya çıkacaktır...

Fakat acaba hangi taraftan gelecek...?

Şam'da ve Mekke'de mevcut muharref ilahî kitabın bilgisine sahip olanlar, oradan... Hz. İbrahim'in temellerini yükselttiği evin bulunduğu yerden... Mekke'den... kutsal Kâbe'nin vatanından böyle birinin ortaya çıkacağı hususunda hemfikirler...!!

Fakat Mekke, putlara ibadet eden, hatta her biri şeytanın işlerinden olan içki, kumar ve fal oklarıyla meşgul olan, bütün vakitlerini bunlarla geçiren insanlarla kaynıyor...

Allah geniş mülkünde içlerinden birini kendisine peygamber seçmek için bunlardan başkasını bulamaz mı..?!

Fakat peygamberin bunların içinden çıkmasının sakıncası ne...??

Doktorlar, ancak hastaların evlerine girerler...!!

Kaldı ki burada da öldürücü putperestlik, tevhide dair en küçük bir özlem ve arzuyu anında kurutuyor, öldürüyor... Tevhid sancağını yükseltecek kimsenin de aynı yerde ortaya çıkması büyük bir hikmet olmaz mı...?

Sonra Mekke'de öyle bir topluluk var ki, mevcut

putperestliğe rağmen hâlâ eşi, benzeri az bulunan bir ahlâkî kültürü yaşıyorlar.

Onlar gibi kim korunması gerekeni koruyor, misafire ikram ediyor, mazluma arka çıkıyor ve felaket ve musibetlerde yardımcı oluyor...?

Onlar gibi başka hangi milletin, âdeta kılıçların tahta parçalarına dönüştüğü "haram aylar"ı var...?!

Onlar gibi kimlerin, misafire kapısının açık olduğunu ve kendisini evine beklediğini gösteren yüksek tepelerde tutuşturulmuş ateşleri var...?!

Hangi efendi kölesine onların dediği gibi şöyle diyor:

"Şayet bir misafir getirebilirsen, özgürsün!"

Kimlere onlara verilmiş olan hikmet gibi hikmet verilmiştir...?

Onlar ki, İmrü'l-Kays, Züheyr bin Ebû Sülmâ, Nâbiğa ez-Zibyânî, Tarafe bin Abd, Ümeyye bin Ebü's-Salt, Lebîd bin Rebâa, Ka'b bin Züheyr, Kus bin Sâide ve Sehbân Vâil ... gibi bir nesil dünyaya getirmişlerdir.^{7[7]}

Ebû Bekir düşünceleri arasındaki yolculuğunu sürdürüyor...

Kavminin faziletleri ve milletin meziyetleri apaçık bir şekilde önünde canlanıyor...

---

^{7[7]} Şiirin ustası olan bu şairlerden bazıları iman etmemişlerdir. Buna rağmen Resûlullah (s.a.v.) zaman zaman ashâbından bazı kimselere bu şairlerin şiirlerini okutmuş ve dinlemiştir. Yine böyle bir şiir dinletisinde şiirin muhtevasından memnun kalarak, okuyan kişiye her beyit sonunda devam etmesini söylemiş ve böylece yüz beyit okunmuştur. Örneğin; Ümeyye bin Ebü's-Salt'ın bir şiirini bu şekilde yüz beyit olarak dinlemiş (Bkz. Müslim, Elfazun mine'l-edeb, 2255) ve onun hakkında *"Şiiri iman, kalbi ise küfür etmiştir."* ve yine *"Neredeyse iman edecekti."* buyurmuştur. Resûlullah'ın (s.a.v.) bu kimselerin şiirlerini dinlemesi, şiirlerinde bulunan hikmet ve ibretten ileri gelmekteydi. Bkz. İbn Kesir, *Tejsiru'l-Kur'an'il-azim*, Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1980, III, 581.-Mütercim.

Onlar dürüst bir millettirler; yaşamlarında ve davranışlarında yalan ve sahtekârlık yoktur.

Onlar faziletlerinde de dürüstler... Rezilliklerinde de...

Onların yaşamları, yerleştikleri çöl ve üstlerindeki gök kadar açık ve aydınlıktır.

Bu dürüstlükleri ve açıklıklarından dolayı, hikmet geldiğinde onu kavramayı ve hayattaki cansız varlıkların dilini öğrenmeyi başardılar...!

Bu olgun ve yönlendiren düşünceler, Arap soybilimcisinin (Ebû Bekir) bilincine ardı ardına düşüyor. Kendi kendine şöyle konuşarak ilerliyor:

"İşte Kus bin Sâide... İşte Varaka bin Neufel... İşte Zeyd bin Amr bin Nüfeyl... Ve işte onlardan yıllarca, yıllarca önce yaşamış onlarca kişi... Bunların hepsi putlara tapınmaktan kaçındılar, kavimlerinin dinine ve putlarına bağlılıktan uzak durdular... İbrahim'in dinini seslendirerek, gözlerini göklere dikip Allah'ın kelimesini, vahyini beklediler. Onlardan hiçbiri yok ki, beklenen peygamberin, kendisi olmasını dilememiş olsun... Fakat bu şiddetli arzularına rağmen hiçbiri kalkıp da peygamberlik iddiasında bulunmamıştır...!!

Şayet onlardan biri böyle bir iddiayla ortaya çıkıp Allah'ın elçisi olduğunu söyleseydi, sahip oldukları imanları, sürdürdükleri temiz yaşam ve davranışları sebebiyle halkın nezdindeki oluşan güvenle insanlar bunu kabul edebilirlerdi...

Böyle bir durumda da putlara tapınmaktan uzak duran insanlar derhal ona tâbi olurlardı. Peki, o zaman onlardan hiçbiri niçin böyle bir iddiayı dile getirmedi...?

Çünkü onlar dürüsttüler...

Peygamberin ise ancak dürüst bir insan olması

düşünülebilir...

Bütün bunlar niçin peygamberlik alameti olmasın...? Bütün bu alametler, gelecek olan peygamberin Kâbe bölgesinden çıkacağını gösteriyor..."

* * *

Kuşkusuz hatıralar ve düşünceler, Ebû Bekir'in (r.a.) vicdan ve aklında bu şekilde gidip geliyordu.

Ebû Bekir (r.a.) şimdi Şam'daki işlerini tamamladı, vatanına dönüş için hazırlık yapıyor.

Dönüşünden çok az bir zaman önce bir rüya görüyor...

Rüyasında; gökteki ay yerinden ayrılarak parçalar halinde Mekke'ye inmiş, bu parçalar bütün evlere dağılmış ve sonra tekrar birleşerek tek parça olmuş ve Ebû Bekir'in (r.a.) evine yerleşmiş.

Gördüğü rüya zihninde yer etmiş olarak uykusundan uyandı...

Tanışıp dostluk kurduğu rahiplerden birine koştı, gördüğü rüyayı anlattı.

Rahibin gözleri aydınlandı, sevinçle:

"Ortaya çıkacağı günleri gelip çatmıştır...!!" dedi.

Ebû Bekir (r.a.):

"Kimin günleri...? Beklediğimiz peygamberin mi..?" diye sordu.

Rahip:

"Evet." diye cevapladı. *"Sen ona iman edecek ve insanların en mutlusunu olacaksın..!!"*

Ebû Bekir'in (r.a.) gördüğü rüya, uykuda görülen bir kendi kendine konuşma veya bilinçaltında yer eden kuvvetli bir arzunun uykuda ortaya çıkması değildi.

Bundan öte o, insanların bir peygambere olan şiddetli ihtiyaçlarına ilişkin gönlünü kaplayan gerçeklere ve kesin olarak bu peygamberin gelişine dair belirti ve işaret etti.

Onun rüyası, gelmekte olan yakînin bir müjdesi, özlem ve arzuyla yanıp tutuşan ruhuna ve derin imanına gaybtan bir selamdı...!!

Allah (c.c.), Muhammed'i (s.a.v.) peygamber olarak seçtiği ve Ebû Bekir (r.a.) de ona imana koştuğu zaman bunu bir rüya gördüğü için yapacak değildir. Bilakis bunu, bir görüşe sahip olduğu; akıl, mantık ve basiret görüşüyle yapacaktır. Bu görüşü, uzun tefekkür süreci, hikmete kulak verışı sonunda elde etmiştir.

* * *

Sabah olunca, Ebû Bekir (r.a.), Mekke'ye dönmekte olan kervanla birlikte yola koyuldu.

Erkek ve dişi develer, sanki bir bayram günüymüş gibi sevinç içinde koşuşturuyorlardı.

Hoş bir meltem, Şam bahçelerinden yayılan güzel kokuları kervandakilere taşıyordu. Âdeta birkaç saat önce güzel yurtlarından ayrılmış olan bu insanlara tatlı bir veda selamı gönderir gibiydiler...

Vatanlarının özlemiyle dolu kalplerde hasret pekişti ve bedende her bir organ bu özlemle dile geldi. Kervan bu özlemle, yarışırcasına yoluna devam etti.

Derken bir deve binicisinin sesi yükseldi:

*Kazancımdan komşuma da pay ayıracağım
Aileme yetecek kadar da olsa kazandığım
Azına ortak etmeyecek olursan arkadaşımı
Fazlana hiç ortak etmezsin başkalarını*

Bir diğeri onu selamladı. Sanki yarışıyor gibiydiler:

*Ey Abdullah'ın kızı, Malik'in kızı
Ey iki bürdenin ve kızıl atın sahibinin kızı!
Yemek yaptığın zaman başkasını da gözet
Ki ben asla yalnız başıma yemek yemem
Kapımı çalan bir arkadaşım yahut komşum
Arkamdan beni kınamalarındandır korkum
Ben misafirim kölesiyim kaldıkça evimde
Bir kölenin karakterini taşıyım gönlümde*

Bu güzel şiirler, Ebû Bekir'i (r.a.) içine gömüldüğü kendi sessizliğinden çıkarıyor. Tekrar gözlerinin önünde kavminin faziletleri canlanıyor... Onlar ki bir misafir bulundurmada sofrada yalnız başına bulunmayı hayatın rezilce ve alçakça davranışlarından kabul ediyorlar...!!

Kervanın şiirleri ve kasideleri yükselmeye devam ediyor...

Derken Ebû Bekir'in (r.a.) kolu bir sancak gibi havaya doğru kalkıyor, ardından sesi duyuluyor:

"Bize Ümeyye bin Ebû's-Salt'ın kasidesini hanginiz okur?"

Kervanın ucundan bir ses cevap vermekte gecikmiyor:

"Ey Arapların soybilimcisi, Ümeyye'nin birçok kasidesi var, onun hangi kasidesini istiyorsun?"

Ebû Bekir:

"Bize bir peygamber gelip de haber vermez mi?... kasidesi" diye karşılık veriyor.

Adam, yüksek sesle Ümeyye'nin kasidesini okumaya başlıyor:

Bize bir peygamber gelip de haber vermez mi?

Bu hayatımızın ardında bizi bekleyen ne var?

Şayet ilim bize fayda verseydi, biz de faydalanırdık

Elbette sonrakilerimiz evvelkilerimize kavuşacaktır

Şaştım kaldım; ne ilginç, ne şaşırtıcı iştir şu ölüm

Yaşayanlar niçin ölüleri için gözyaşı döker bütün

Kasidenin ahenkli sesiyle develer gayrete geliyor, develerin hareketini gören kaside okuyucusu coşkuyu arttırıyor; mesafeler âdeta yer, ayaklar altında dürülüyor gibi katedilir. Yolcular, kasidenin anlamına yönelik gıpta ve özlemle dolup dolup taşarlar.

Bu esnada Ebû Bekir'in, hikmetin aydınlığıyla ışıldayan yüzüne bakan herkes, onun gözlerinden süzülen yaşları görebilmektedir.

Kaside okuyucusu, Ümeyye'nin kasidesini kaldığı yerden okumaya devam eder:

*Ey Rabbim beni hiçbir zaman müşrik yapma!
Kalbimi yaşadığım sürece imanla doldur
Ben hacıların kendisi için haccettikleri zata sığınıyorum
Allah'ın dininin kutsallarını yüceltenlerdir onlar
Hacları sırasında ona teslim olurlar
Allah'ın sevabından başka karşılık ummazlar*

Kervan menziline doğru aralıksız ilerler. Gece olup karanlık onları sarınca konarlar, sabah onları uyandırınca da ilerlerler.

Mekke'yi terk etmelerinin üzerinden uzun zaman geçmiştir.

Acaba şehirde hangi yenilikler onları beklemektedir...?

İşte ayaklarının altında toprak dürülmekte...

Şam onlardan uzaklaştıkça uzaklaşmakta...

Mekke ise adım adım yaklaşmaktadır...

Nihayet uzaktan vatanın yüksek tepeleri görünür, bekleyen sevgililerin hoş kokusu kalpleri doldurur...

Bu yüksek tepelerden birinde bir grup insan gelecek kervanın yolunu gözlemektedir...

Uzakta gelmekte olan kervanı görünce sevinçle bağışırlar ve karşılamak üzere hep birlikte harekete

geçerler.

Kervan bekleyenlere yaklaştıkça bir uğultu ve gürültü onları sarar.

Acaba ne oluyor...?

Kervan bekleyenlere ulaşır, sevinçle sarılırlar birbirlerine. Bu esnada toplulukta, şehirde olan yeni bir haberin konuşmaları duyulur...

"Haberiniz var mı...? Sizin gittiğiniz günden beri Kureyş uyumuyor...!!"

"Vah Kureyş'e... Niçin, ne oldu ki...??"

"Muhammed kor ateşi Kureyş'in burnuna koydu...!!"

"Kor ateş...? Nasıl...? Şehirde ne oldu...?"

"Muhammed, putlarımızı terk edip sadece Allah'a kulluk etmemiz için Allah'ın kendisini peygamber olarak görevlendirdiğini söylüyor..!"

Birden sesler karıştı, bir gürültüdür koptu...

İleri gelenlerden biri Ebû Bekir'e (r.a.) doğru yaklaştı. Sakin bir tavırla şehirdeki son gelişmeleri anlattı. Ebû Bekir (r.a.) gözyaşlarını ve sevincini zor tutuyordu...

Mekke'nin girişinde Ebû Cehil'in (Amr bin Hişam) öncülüğünde küçük bir grup gelen kervanı karşıladı.

Hasret ve özlemle kucaklaştılar... Ardından Ebû Cehil şöyle konuştu:

"Ey Atik! ^{8[8]} Arkadaşının haberini sana anlattılar mı?"

Ebû Bekir:

"Muhammedü'l-emin'i mi kastediyorsun..?!" diye

^{8[8]}

Atik; Hz. Ebû Bekir'in Müslüman olmadan önceki adıdır.-Mütercim.

karşılık verdi.

Ebû Cehil:

"Evet, Haşim oğullarının yetimini kastediyorum..!!"
dedi.

İkisi arasında konuşmalar şu şekilde devam etti:

"Ey Amr, sen onun bu dediğini bizzat işittin mi?"

"Evet, işittim. Herkes işitti."

"Ne diyor..?"

"Gökte bir ilâhın olduğunu, o ilâhın da onu bize, atalarımızın putlarını bırakıp o bir tek ilâha kulluk edelim diye gönderdiğini söylüyor."

"Allah'ın kendisine vahyettiğini söyledi mi..?"

"Evet."

"Rabbinin, kendisiyle nasıl konuştuğunu söyledi mi..?"

"Evet. Cebrail, Hira mağarasında ona gelmiş..."

Ebû Bekir'in (r.a.) yüzü parladı; sanki güneş bütün aydınlığı ve parlaklığıyla yüzüne gelip yerleşmişti. Sükûnet içinde şöyle dedi:

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!"

Ebû Cehil'in birden dünyası karardı, adımları birbirine dolandı, nerdeyse olduğu yere çöküp kalacaktı.

İnsanlar ağızdan ağza Ebû Bekir'in (r.a.) bu sözünü taşıdılar. Herkes arı uğultusu gibi bunu konuşuyordu...!!

Ardından Ebû Bekir (r.a.) evine doğru yöneldi. Yolun

yorgunluğunu bir an önce üzerinden atmalıydı. Sonrasında Allah'ın dilediği olacaktı...

* * *

Şimdi Ebû Bekir'i (r.a.) evinde ailesiyle biraz baş başa bırakalım. Kısa bir aradan sonra onunla olan yolculuğumuza devam edelim. Şimdi ise onun yukarıdaki özlü sözü üzerinde biraz konuşalım:

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!"

Evet... Onun bundan sonraki bütün hayatını güven ve aydınlık dolu bu söz belirleyecektir. Bu söz, sahibini iman sanatında bütün insanlığın hocası yapacaktır...

Bakın...

Peygamberlik konusu, Ebû Bekir (r.a.) için yeni bir şey değildi. O bütün zeka, akıl ve mantığıyla bu konu üzerinde uzun uzun düşünmüş ve sonunda Allah'ın şaşkın kullarını başıboş bırakmayacağı sonucuna ulaşmıştı.

Yine o sahip olduğu üstün zeka, fitrat ve mantıkla, insanları tanıma konusunda uzmandı.

Uzun yıllar "Muhammed (s.a.v.)" ile yaşadı. Mükemmel insanın canlı örneğini onda gördü.

Bundan dolayı, bu büyük haberi ilk duyduğunda o zaten iman etmeye hazır bir durumdaydı...

Ona göre sorun, bu haberin içeriğinin gerçek ya da yalan olması değildi. Bilakis sorun şuydu:

"Muhammed (s.a.v.) insanların onun ağzından aktardıkları bu sözü gerçekten söyledi mi...?"

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!"

Dileyen araştırsın, incelesin, şüphe etsin, beklesin...

Ama Ebû Bekir (r.a.) asla...!

Muhammed'in (s.a.v.) dudaklarından bir sözün çıkması, Ebû Bekir'in (r.a.) inanıp kabul etmesi için yeterliydi...

Onun (s.a.v.) dilinin bir sözle hareket etmesi onun için yeterliydi... Onu benzeri olmayan bir tasdik ve yine kendinden üstünü olmayan bir kesin inanç izlerdi...!!

Muhammed (s.a.v.)...

Ne pak bir isim ve sahibi ne yüce bir kişi...!!

Böyle bir sözle ortaya çıkmadan önce halkın içinde kırk yıl yaşadı.

Tam kırk yıl...

Bu süre içinde en küçük bir hıyaneti ve hainliği görülmedi...

Sahtekârlık yapmadı...

Şakayla da olsa asla yalan söylemedi...!!

En küçük bir sapma ve ya alçaklık onun paklığını ve yüceliğini lekelemedi...

O her zaman yüce ve saygın biri olarak bilindi, tanındı...

* * *

Çocukken akranları onu oyun ve eğlenceye çağırdıkları zaman onlara:

"Ben bunun için yaratılmadım...!!" cevabını veriyordu.

Gençliğinde tüm Mekke sokakları onun namus ve saygınlığını konuşuyordu. Adı dillerde bir zikir gibi dolaşıyordu...

Kureyş ona "el-Emin (Güvenilir)" lakabını verdiği zaman onunla alay etmek ya da onun gönlünü kazanmak veya ona üstünlük taslamak için bu ismi vermedi. Aksine Kureyş, bu lakabı ona vermekle çevre bölgelerdeki diğer Araplara karşı kendi şerefini yüceltti. Erken yaşlardan itibaren güven ve emanette en yüksek seviyelere çıkan onunla (s.a.v.) övündü, gururlandı. Sadece mal emanetine, ödünç şeylere veya başka emanetlere değil... Hayatta her şeye, değerlere, varlıklara karşı ona tam güveniyordu...

Bunca zaman ağızından tek kelime yalan duyulmayan Muhammed (s.a.v.) şimdi mi yalan söylüyor...?!?

Tam bir doğruluk ve dürüstlük üzerine kurulmuş olan hayat şimdi birden bire koca bir yalana mı dönüşüyor..?!?

Çok tevbe eden, her işinde Allah'ı önceleyen, içten içe sürekli O'na yalvaran, yakaran, güvenilir Muhammed (s.a.v.), şimdi Allah adına yalan mı konuşuyor...?

Asla... Asla...

Allah adına yalan uyduran biri ne zamandan beri hanif dininden biri olarak tanınıyor..?

Peygamberlik iddiasının ardında elde etmeyi umduğu menfaatler mi var..?

Muhammed (s.a.v.), Kureyş'in, ölümü bekleyen

ilerlemiş yaşına rağmen "Zeyd bin Amr"a nasıl karşı durduğunu ve meydan okuduğunu gözleriyle görmedi mi? Halbuki Zeyd, ne yeni bir din getirmiş, ne de Kureyş'in putlarına dil uzatmış, zarar vermişti...!!

Muhammed (s.a.v.) gibi bir peygamber gelip de:

"Putları bırakın; zira onlar sapıtmaktan başka bir şey değildir. Sadece Hayy ve Kayyûm olan Allah'a ibadet edin...!!" derse, nasıl olacağını varın siz düşünün...

Ölüm kusan bundan daha büyük bir tehlike olabilir mi..?!

Hangi akıllı sırf eğlence olsun diye böyle bir işe kalkışır..?

Bu, sahibine kendisini farz kılan peygamberliktir...

"Muhammed (s.a.v.)", Allah'ın bahşettiği akıl, ahlâk ve vicdan sağlığında en üstün örnektir...

Bir gün bile ona zan ve kuşku bulaşmamıştır...

Allah'ın birliğine inanan hikmet ehli insanlar, uzak bir devirden beri gelecek bir peygamberin müjdesini taşıyorlardı.

İnsanlar bir mürşide, öğretmene... kendilerine ilahî kelamı ulaştıracak ve içlerinde Allah'ın vahyinin sancağını yükseltecek olan, Allah katından görevlendirilmiş bir peygambere şiddetli ihtiyaç içinde bulunuyorlardı...

Şimdi bu peygamber gelince inkâr ve red mi edilecekti..?

Özellikle Muhammed (s.a.v.)...?

Hayır...

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!"

Olgun insan Ebû Bekir'in (r.a.) bilincinde iman mantığı bunu söylüyordu.

O son kez Ümeyye bin Ebû's-Salt'ın şiirini mırıldandı:

"Bize bir peygamber gelip de haber vermez mi?..."

Evet, son kezdi bu mırıldanış...

Muhammed (s.a.v.)'le karşılaştığı andan itibaren artık bu dilek ve temenni de son bulmuş olacaktı. Zira peygamber gelmiş, müjde gerçekleşmişti...

Artık onun ağzından düşürmeyeceği sloganı ve nakaratı:

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!" sözü olacaktı.

Ne zaman bir ayet nazil olsa bu sözü söyleyecekti...

Ne zaman bir fitnenin depreştiğini görse onu tekrarlayacaktı...

Her hezimet ve yenilgide onu dile getirecekti...

Allah kendisini bu söz sebebiyle mükafatlandıracağı ve onu "ikinin ikincisi" ve "sıddîk" olarak öveceği zamana kadar bu söz ağzından düşmeyecekti.

Şimdi kaldığımız yere dönelim ve Hz. Peygamber'e (s.a.v.) doğru mübarek yürüyüşünde onunla beraber olalım. "Resûl" ile "Sıddîk"ın ilk buluşmasını hep birlikte izleyelim...

Ebû Bekir (r.a.) Hz. Peygamber'in (s.a.v.) evine doğru yola çıktı. Özlemleri ondan önde gidiyordu.

Bu esnada Resûlullah (s.a.v.) evinde hanımı Hatice (r.anha) ile beraberdi.

Hatice (r.anha), insanlardan ona ilk iman eden ve onunla birlikte Müslüman olan kişi...

Hatice (r.anha), akrabası Varaka bin Nevfel'in, gelecek olan peygambere dair özlem dolu sözlerini defalarca dinlemişti... Muhammed'i (s.a.v.) ticaretle iş arkadaşı olarak tanıma fırsatı bulmuştu. Sonra onu koca olarak tanıdı. Onun (s.a.v.) yaşamından daha temiz bir yaşam, onun kalbinden daha büyük bir kalp ve onun kadar doğru ve dürüst bir insan tanımadı.

Bundan dolayı Hatice (r.anha), Resûlullah'tan (s.a.v.) Allah'ın ona vahiy yoluyla verdiği nimeti duyunca hiç tereddüt etmeden, tam bir teslimiyetle "*Söylediğin doğrudur, kabul ediyorum.*" dedi.

Allah onu, vahyin bütün heybet ve ağırlığıyla indiği dönemde peygamberinin hanımı olarak seçti.

O dönemde Resûlullah ve hanımıyla beraber üçüncü bir kişi olarak genç bir delikanlı daha vardı: "Ali bin Ebû Talib (r.a.)".

Hız. Peygamber (s.a.v.) onu, babasının sıkıntılı günlerinde yanına almış ve böylece uzun zaman birlikte yaşamışlardı. Vahiy gelince bu delikanlı da iman etmekte hiç gecikmedi.

Ebû Bekir (r.a.) kapıyı çaldı ve seslendi:..

"Resûlullah'ın yüzünde yaşamın bütün müjdesi belirdi. Eşine seslendi:

"Hatice! Bu Atik..."

Resûlullah arkadaşına yöneldi. Âdeta ışık hızıyla aralarında şu konuşmalar geçti:

Ebû Bekir (r.a.):

"Ey kardeşim, halkın senin hakkında anlattıkları doğru mu?" diye sordu.

Resûlullah (s.a.v.):

"Sana benim hakkımda ne anlattılar...?" dedi.

"Söylediklerine göre; Allah yalnızca kendisine ibadet edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamız için seni bize peygamber olarak göndermiş."

"Ey Atik, sen onların bu sözlerini duyunca ne cevap verdin..?"

"Onlara 'Eğer söylemişse, doğrudur' dedim."

Bu cevabı duyan Hz. Peygamberin (s.a.v.) memnuniyet ve şükür duygularıyla gözleri yaşardı.

Arkadaşını kucakladı ve alnından öptü. Ardından Hira mağarasında vahyin kendisine nasıl geldiğini anlatmaya başladı. Vahyin şu ayetlerle geldiğini haber verdi:

"Yaratan Rabbinin adıyla oku!

O, insanı bir aşılınmış yumurtadan yarattı.

Oku! Rabbin, en büyük kerem sahibidir.

O Rab ki kalemle (yazmayı) öğretti. İnsana bilmedikleri şeyi öğretti."^{9[9]}

---

^{9[9]} Alak, 1-5.

Ebû Bekir (r.a.) saygı ve takvayla, önünde en yücelere doğru yükseldiğini gördüğü Allah'ın sancağını selamlarcasına başını eğdi. Nâzil olan âyetleri yaşıyor gibiydi.

Sonra başını kaldırdı, ardından iki eliyle Resûlullah'ın (s.a.v.) sağ elini tuttu ve şöyle dedi:

"Ben şahidim ki sen güvenilir bir kimsesin.

Yine şahidim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur ve sen de Allah'ın Resûlüsün..."

* * *

Ebû Bekir (r.a.) bu şekilde sükûnet ve kesin inanç içinde Müslüman oldu...

Aynı şekilde sancağını da sükûnet ve kesin inanç içinde taşıyacaktır...

Allah'ın (c.c.), Resûlü (s.a.v.) için Sıddîk ve ikinin ikincisi olsun diye seçtiği ve yarın da halife olacak olan adam bu şekilde Müslüman oldu.

Peygamber olmasa da peygamberin görevini devam ettirecek olan adam Müslüman oldu.

Resûlullah'ı (s.a.v.) bir sonraki ziyaretinde yalnız olmayacaktır. Yanında kendisinin Müslüman olmaya ikna ettiği Kureyş'in ileri gelenlerinden beş kişi daha vardır. Onlar da Hz. Peygamber'e (s.a.v.) biat etmeye gelmişlerdir...

Bunlar şu kişilerdi:

Osman bin Affan, Zübeyr bin Avvâm, Abdurrahman bin Avf, Sa'd bin Ebû Vakkas, Talha bin Ubeydullah...

Evet, bu beş kişi bir defada Müslüman olmuştu. Bu Ebû Bekir'in (r.a.) ilk bereketiydi.

İslâm'a yönelenlerin sayısı kısa sürede artış göstermeye başladı.

İnsanlar şöyle diyorlardı:

"Muhammed ve Ebû Bekir..."

Allah'a yemin ederiz ki, bu ikisi asla dalalet ve sapıklık üzerinde bir araya gelmezler."

Ebû Bekir (r.a.) iman etti... Onun imanı ne tarz bir imandı...?

Bu adamın yüceliği, imanında... yeryüzü üzerinde gösterdiği olağanüstü imanında kendini gösteriyordu...

İnsanı hayret ve şaşkınlıkta bırakan bir iman...

Gözle görülmeyen bir atom... içinde müthiş bir güç taşıyan bir atom...

Ebû Bekir'in (r.a.) imanı, varlığını görmeksizin, dikkatimizi çekmeksizin teneffüs ettiğimiz bir esinti gibi...

Ebû Bekir (r.a.) bu şekilde halkın içinde sükûnet içinde imanıyla yaşıyor.

Fakat ne zaman ki Müslümanlar bir sıkıntı ve sorunla karşılaşsalar, başlarına bir musibet gelse, bu imanın altında ne büyük bir güç yattığı görülmektedir...!

O an Müslümanlar aralarında dolaşan bu sakin ruhun, hayata yön veren ruh ve yine bu sessiz, sakin imanın, önünde hiçbir engelin tutunamadığı ne büyük bir imkân ve güç olduğunu görmektedirler.

Resûlullah sonraları ondan çok sık söz edecektir. Söyledikleri arasında şu sözleri de vardır:

"Her kim bize destek çıkmışsa, onun bu desteğinin karşılığını vermişizdir. Ancak Ebû Bekir (r.a.) böyle değildir; onun bize desteğinin karşılığını kıyamet günü Allah verecektir."

"Hiç kimsenin malı, bana Ebû Bekir'in (r.a.) malının sağladığı faydayı sağlamamıştır."

"İslâm'ı her kime sundumsa, kabul etmekte tereddüt göstermiş ve ağırdan almıştır. Ancak Ebû Bekir (r.a.) hariç... O, ne tereddüt göstermiş ve ne de ağırdan almıştır...!!"

Bunlar, Ebû Bekir'in (r.a.) imanını açığa vuran en doğru, en temiz sözlerdir.

O, asla duraklamayan ve tereddüt göstermeyen imandır...!!

İslâm'la ilk karşılaşmasında duraksamamış, kabul etmekte gecikmemiş; aksine sanki uzun zamandır bu yeni dini özlem ve hasretle bekliyormuş gibi derhal kabul etmiştir.

Riddet ehli İslâm'a karşı ayaklandığı zaman da sendelemedi ve duraksamadı. Aksine bu iman, musibet ve zorlukların ortasında daha bir kökleşti ve güçlendi. Ebû Bekir (r.a.) o günlerde derhal yapması gerekeni kavramış ve bu görevi en güzel biçimde yerine getirmek için harekete geçmiştir.

Mü'minlerin imanlarının ağır bir imtihanla sınıandığı bu iki zorlu imtihan günlerinde Ebû Bekir'in (r.a.)

imanından daha dayanıklı ve daha güçlü iman yoktu...

Gelin, şimdi, bu imanın kendini gösterdiği bazı tablolara birlikte bakalım.

Günlerden bir gün, kuşluk vaktinde bütün Mekke halkı aşağıdaki olayla çalkalandı:

Ebû Cehil bazı işlerini görmek üzere dışarı çıkmıştı. Bu esnada Kâbe'ye de uğradı. Orada Resûlullah'ı tek başına otururken gördü.

Bazı aşağılayıcı hareketlerle onu üzme ve rahatsız etmek istedi. Resûlullah'a yaklaştı ve şöyle dedi:

"Dün gece sana yeni bir şey gelmedi mi..?"

Resûlullah ona doğru başını kaldırdı ve ciddiyet içinde cevap verdi:

"Evet, geldi. Dün gece Şam'daki Beyt-i Makdis'e götürüldüm."

Ebû Cehil alaycı bir tavırla karşılık verdi:

"Sonra da sabahleyin de aramıza katıldın, öyle mi...?!"

Resûlullah (s.a.v.) bu soruya *"Evet."* karşılığını verdi.

Bunu duyan Ebû Cehil, deliler gibi bağırmaya başladı:

"Ey Ka'b bin Lüey oğulları! Gelin! Buraya gelin!"

Kureyş, birbirlerine seslenerek toplanmaya başladı... Resûlullah (s.a.v.) İsrâ olayını henüz ashabından hiç kimseye anlatmış değildi...

İnsanlar Kâbe'nin yanında topladılar; Ebû Cehil de biraz önce duyduklarını keyifle anlatmaya başladı. Bunu, bütün müminleri ondan uzaklaştıracak bir fırsat olarak görüyordu. Müminlerden biri Resûlullah'a yaklaştı ve bunu sordu:

"Ya Resûlullah, gerçekten dün gece bu yolculuğu yaptın mı...?"

Resûlullah (s.a.v.) ona:

"Evet. Ayrıca orada peygamber kardeşlerime namaz da kıldırıldım..." dedi.

Toplanmış kalabalık, bu sözleri inkâr duygularıyla karşıladı.

Müşrikler, bu olayın, Resûlullah'ın (s.a.v.) sonunu getireceğini düşünüyorlardı. Bazı Müslümanlarda şüphe belirtileri görülmeye başlandı.

Kureys'in ileri gelenlerinden birkaç adam sevinç içinde Ebû Bekir'in (r.a.) evine doğru koştu. Bu olayla, insanların yeni dini terk edeceklerinden kuşku duymuyorlardı...!

Ebû Bekir (r.a.) Şam ile Mekke arasındaki mesafenin uzaklığını ve bu mesafeyi aşmak için ne çileli, uzun bir yolculuk gerektiğini herkesten daha iyi biliyordu...

Bir insan birkaç saat içinde nasıl oraya gider, orada namaz kılar ve sonra geri döner..?!

Ebû Bekir'in evine ulaştılar ve dışarıdan ona seslendiler:

"Ey Atik!... Bugüne kadar arkadaşının sözlerinin elle tutulur bir tarafı vardı; ama gel de şimdi anlatacaklarımızı dinle..!"

Sükûnet ve ağırbaşlılığın süslediği bir şaşkınlıkla evden dışarı çıktı.

"Hayırdır, ne var..?"

"Arkadaşın...!!"

"Yazıklar olsun sizlere, yoksa başına kötü bir şey mi geldi..?!"

"O, Kâbe'nin yanında, halka dün gece Beyt-i Makdis'e gidip, nasıl geri döndüğünü anlatıyor..!"

Bu sırada içlerinden biri öne çıkarak alaycı bir tavırla konuşmayı sürdürdü:

"Geceleyin gidip gelmiş, sabah da aramızda olmuş..!"

Ebû Bekir, bu sözlere;

"Bunda şaşılacak ne var?! Ben onun daha büyük ve inanılması çok zor sözlerine iman ediyorum... Gecenin veya gündüzün herhangi bir saatinde kendisine gökten haber geldiğini söylediğinde onu tasdik edip duruyorum... Eğer söylemişse, doğrudur."

Bu hali anlatabilecek bir söz ya da bunun üzerine yapılabilecek bir yorum var mı?

Söylenebilecek bir tek söz var, o da şudur:

"Ey bu yakîn ve kesin inancı veren Allah'ım! Sen her tür kusur ve eksiklikten münezzehsin...!"

Ebû Bekir'in (r.a.) imanı tesadüfün getirdiği bir iman değil; aksine saf yaratılışın getirdiği bir imandır...

O duygularının yol açtığı bir heyecanla değil; mantık ve zekasının irşadiyle iman etti...

Onu iman etmeye sevkeden güç, sadece kalbinin sesi değil; bilakis kalbinden önce aklının sesidir...

Ağzından çıkan şu söze dikkat edin:

"Ben onun daha büyük ve inanılması çok daha zor sözlerine iman ediyorum... Gecenin veya gündüzün

herhangi bir saatinde kendisine gökten haber geldiğini söylediğinde onu tasdik edip duruyorum..."

Evet... Şimdi bir gecede birkaç yüz mil kat ettiğini söylediğinde onu tasdik etmeyecek mi..?

Ebû Bekir'in (r.a.) iman ettiği Allah'ın (c.c.) güç ve kudretinin sınırı/sonu yok...

Ebû Bekir'in (r.a.) iman ettiği Peygamberin (s.a.v.) doğruluk ve dürüstlüğünde kuşku yok...

O kadar çok tuhaf olaylarla karşılaşyoruz ki, akıl bunları anlamakta zorlanıyor...

Bu da onlardan biri olsun...

Yeter ki bunu da Peygamber (s.a.v.) haber vermiş ve söylemiş olsun... Bu takdirde her şeyin olması mümkündür ve doğrudur...

Göklerin elçisi Cebrail (a.s.) bir anlık bir zaman diliminde gök ile yer arasında gidip geliyor ve halkını uyarıcılardan olsun diye Hz. Peygamberin (s.a.v.) kalbine Kur'an'ı bırakıyorsa...

Ebû Bekir (r.a.) de buna iman ediyorsa, bundan sonra artık başka bir konuda niçin şüphe duysun..?

Resûlullah'ın (s.a.v.) bir gecede Beyt-i Makdis'e gidip dönmesinden mi kuşku duyacak...?

Bu ne gibi bir sorun taşıyabilir ki...?

Zaman ve mekan.... Uzaklık ve yakınlık... Bunların hepsi insanların güç ve kudretleriyle alakalı işlerdir.

Bir şey yaratmak istediği zaman sadece "Ol" diyen ve o şey hemen oluveren, Allah'a gelince... O'nun kudreti karşısında zaman nedir...? O'nun dilemesi karşısında uzaklık neyi ifade eder..?

Öyleyse sorun; Resûlullah'ın (s.a.v.) bir gecede nasıl

olup da Beyt-i Makdis'e gidip aynı gecede döndüğü değildir.

Asıl sorun; Muhamed'in (s.a.v.) bunu söyleyip söylemediğidir...

"Eğer söylemişse, doğrudur...!!"

Ebû Bekir (r.a.) süratlice Kâbe'ye Resûlullah'ın yanına gitti.

İnsanların nasıl kuşkucu ve boş konuşmalarla etrafını çevirdiğini gördü. O ise bu sözlerde onların aksine kuşku ve alay değil; Allah'ın, Kâbe'ye doğru yönelerek oturan nurunu gördü...

Şu sözlerle onu kucakladı:

"Annem babam sana feda olsun ya Resûlallah... Vallahi sen doğru söylüyorsun, vallahi sen doğru söylüyorsun...!!"

* * *

Bu eşsiz imanın kendini gösterdiği bir başka tablo...

Ebû Bekir (r.a.) evinde beklenmedik bir zamanda kendisini ziyaret eden Resûlullah'ın (s.a.v.) gelişiyile sevinç içindedir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle der:

"Ey Ebû Bekir, Allah hicret etmem konusunda bana izin verdi..."

Hz. Peygamber'in ashabı daha önce Medine'ye hicret etmişler, geride sadece Resûlullah ve onun yanında Ebû Bekir (r.a.) kalmıştı. Resûlullah (s.a.v.) Allah'ın hicret için kendisine izin vermesini bekliyordu.

Ebû Bekir (r.a.) hicret iznini duyunca neredeyse

sevinçten kalbi yerinden oynayacaktı.

"Ya Resûlullah! Ben yol arkadaşın mıyım?"

"Evet, sen yol arkadaşımsın..."

Gerçekte hicret, esenliğe çıkış için bir arayıştı. Kureyş'in ardı arkası kesilmeyen eziyet ve tuzaklarından kurtuluş umuduydu.

Müslümanlar, Resûlullah'ın izni ile Medine'ye hicret etmişler ve böylece mutlu olmuşlardı. Aile ve vatan özlemi, gönüllerinde bunların acı burukluğu olsa da hicret, dolayısıyla kavimlerinden canlarına yönelik gelebilecek bir tehlikeden Allah (c.c.) onları korumuştı.

Fakat özellikle Resûlullah'ın hicreti tam bir tehlike, hem de benzeri görülmemiş bir tehlike demektir. Kureyş her ne kadar Müslümanların dinleri uğrunda Mekke'den Medine'ye hicretlerine fazla ses çıkarmasa da Resûlullah'ın bu hicretini engellemeye çalışacakları kesindi.

Kureyş'in liderleri bir araya gelerek, Resûlullah'ın (s.a.v.) hicreti hususunda uzun uzun tartıştılar. Sonuç olarak; şayet Resûlullah'ı kendi haline bırakacak ve hicretine müsaade edecek olurlarsa, onun Medine'ye yerleşeceğini, orada Arap kabilelerini çevresinde toplayıp güç ve kuvvet kazanacağını ve ardından Kureyş'e saldıracığını dile getirdiler. Bunun önüne geçilmesi içinse Resûlullah'ın başı gerekiyordu.

Onlar Müslümanların ve özellikle Ömer bin Hattab'ın hicret etmesine izin vermişlerse, mümkündür ki bunu Resûlullah'ın Mekke'de yardımsız ve desteksiz kalması ve böylelikle kolayca işini bitirmek için yapmışlardı.

Öyleyse Resûlullah'ın hicreti bir piknik havasında geçmeyecektir. O basit bir göç olayı da değildir. Resûlullah'ın hicreti korku dolu tehlikeler ve bitmek bilmeyen bir takipten ibarettir.

Ebû Bekir (r.a.) bunu çok iyi biliyordu. Yine biliyordu ki, Kureyş, her tepe ve vadiye süvarilerini yerleştirecek ve hicret etmekte olan Resûlullah'ı yakalayınca kadar adımlarını ve izlerini süreceklerdir.

Öyleyse nasıl oluyor da bu yol arkadaşlığından dolayı kalbi yerinden fırlayacak kadar sevinç duyuyor...?

Kuşkusuz bu imandır...!!

O öncelikle iman ediyordu ki, Allah vahyini insanlara ulaştırdıktan sonra onu Kureyş'in ellerine teslim ederek en başından itibaren boğmalarına müsaade edecek değildir.

Sonra yine iman ediyordu ki, iman demek, sorumluluk almak, fedakârlıkta bulunmak, iman edilenin uğrunda feda olmak demektir. O da bu dine tâbi olduğu ve Resûlullah'a biat ettiği andan itibaren sorumluluk almış olmaktadır.

Öyleyse sonuç ne olursa olsun, Ebû Bekir (r.a.) için önünde yürümesi gereken bir tek yol vardır... Bu da imanının belirlediği görev ve gereği olan fedakârlıkta bulunma ve uğrunda feda olma yoludur.

O, Allah'a, Resûlüne ve dinine iman etmiştir.

Bundan sonra onun görev ve amacı, bütün hayatını davanın ve dava adamının -dinin ve peygamberin- korunmasına adanarak özetlenebilirdi.

Bu görevde başarıya ulaşırsa, işte o zaman arzu ettiği mutluluğa ulaşabilecektir. Bu uğurda ne kadar çok tehlikeye göğüs germişse, kendini o oranda dünyanın en bahtiyar adamı, en mesut insanı sayabilecektir... Hicretinde Resûlullah'a yol arkadaşı olacağını öğrendiği zaman bu denli sevinç duymasının ardında yatan sebep buydu.

Allah da ona sevabını ve mükâfatını verdi...

Sevap, imandan fazlaydı...

Resûlullah'ın başını getirene vaat edilen cazip ödülü elde etmek üzere peşlerinden iz süren insan avcılarından kurtulmak için mağaraya sığındılar...

Takip edenler mağaranın ağzına kadar geldiler, mağaranın çevresinde dolaşmaya başladılar. Ebû Bekir'i (r.a.) bir korku ve endişe sardı:

"Onlardan biri mağaranın içine bakacak olursa...?"

"Bu zalimler Resûlullah'ı (s.a.v.) ele geçirecek olurlarsa...?"

Tam bu esnada Allah, Sıddîk'a son dersini veriyor ve böylece imanını kemale eriyor ve bir insanın ulaşabileceği en üst seviyeye çıkıyordu.

Bu endişesini Resûlullah'a (s.a.v.) aktardı:

"Ya Resûlallah, onlardan biri mağaranın içine bakacak olursa, kesinlikle bizi görür..."

Bunu söylerken hayâ ve endişe duygularıyla Resûlullah'a bakıyordu.

Fakat karşısında tebessüm eden, sevinçle parlayan,

huzur ve ümit dolu bir yüzden başka bir şey yoktu...!!

Resûlullah'ın son derece rahat ve endişesiz halini gördü. Onun bu ruh hali, Ebû Bekir'in (r.a.) gönlüne de kendi huzur ve güveninden boşaltıyordu.

Resûlullah (s.a.v.) ona şu cevabı verdi:

"Ey Ebû Bekir! Endişelenme; kuşkusuz Allah bizimledir..."

Üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne sanırsın...?"

Bu cevabı duyan Ebû Bekir (r.a.) sakinleşti. Kendilerini arayanların ümitsizce mağaranın etrafında dönüp durduklarını ve en sonunda umduklarını bulamamış ve elleri boş bir şekilde dönüp gittiklerini gördü...!!

O gün imanı tamama erdi. Yakîni en tepe noktaya çıktı.

Sanki takdir-i ilâhî, bunları görüp yaşaması için onu bu yol arkadaşlığına seçmişti...

Bilakis kader bu sahneyi, Ebû Bekir'in (r.a.) imanının kemale ermesi, ulaşabileceği en son noktaya çıkması ve bundan sonra iman ve yakînde bir artmaya ihtiyaç duymaması için hazırlamıştı... Mağaraya girdiği andan itibaren imanı zirveye tırmandı...

* * *

Biz şimdi bu eşsiz imanın ardınca yolculuğumuza devam edelim ve peş peşe gelen sahnelerde bu imanın heybet ve ululuğunu izleyelim...

Hicretin 5. senesi... Aylardan Zilkâde....

Resûlullah (s.a.v.), beraberinde Müslümanlardan büyük bir toplulukla beraber umre yapmak maksadıyla Mekke'ye gitmek üzere Medine'den yolculuğa çıkıyorlar... Kurbanlık hayvanlar en önde ilerliyor. Böylelikle kendilerini gören Mekkelilere maksatlarının savaşmak değil Beytülharam'ı ziyaret etmek olduğunu göstermek istiyorlar...

Bu ziyaret haberi bir şekilde çok kısa zamanda Mekke'ye ulaşır ve Mekke'de büyük bir kalabalık bu ziyareti engellemek için toplanır. Resûlullah'ı (s.a.v.) Mekke'ye sokmamaya ve Kâbe'yi ziyaretten engellemeye kararlıdır.

Resûlullah (s.a.v.) ve ashabı Hudeybiye'de konaklarlar...

Geliş amaçlarını bildirmek üzere "Osman bin Affan"ı (r.a.) Mekke'ye elçi olarak gönderirler.

Kureyş de bu konuda pazarlık yapmak üzere "Süheyl bin Amr"ı Resûlullah'a (s.a.v.) gönderir.

Sonunda taraflar arasında bir anlaşma imzalanır. Bu anlaşmaya göre Müslümanlar bu sene umre yapmadan Medine'ye geri dönecekler, umrelerini gelecek sene yapacaklardır. Yine Mekke'den Müslüman olup da kendilerine sığınanları Kureyş'e teslim edecekler; fakat buna karşılık Kureyş, din değiştirip (irtidat edip) Mekke'ye kaçanları Müslümanlara iade etmeyecektir.

Anlaşma metni yazılmış ve Resûlullah (s.a.v.) onu henüz mührüyle mühürlememişken, Müslümanlar, el ve ayaklarındaki zincirleri binbir zorlukla sürükleyerek

gelen bir Müslüman gencin yardım isteyen sesiyle şaşkına döndüler. Kaçamasın diye Mekkeliler tarafından büyük bir kayaya zincirlenmiş olan bu genç bir fırsatını bulup Mekke'den kaçmıştı.

Bu genç, şu an Kureyş'in elçisi sıfatıyla müşrikler adına anlaşmayı imzalayan "Süheyl bin Amr"ın oğlu "Ebû Cendel"den (r.a.) başkası değildi.

Ebû Cendel'i o hâlde gören Resûlullah'ın yüreği parçalandı. Süheyl'e şöyle dedi:

"Anlaşmayı henüz imzalamadık, Ebû Cendel'i bize vereceksin..."

Süheyl, Kureyş'in ileri gelenlerinden biriydi; oğlunun Müslüman olmasına göz yummaya hiç niyeti yoktu. Oğlunun, kendisine teslim edilmesinde ısrar etti. Anlaşma iptal edilecek ve ... savaş mı başlayacaktı..?

Bu arada Ebû Cendel'in (r.a.) sesi duyuldu:

"Ey Müslümanlar!

Ben Müslüman olarak kaçıp gelmişken beni tekrar müşriklere teslim mi edeceksiniz..?!

Bedenimdeki işkence izlerini görmüyor musunuz..?!"

Resûlullah (s.a.v.) ona şu teselli sözleriyle seslendi:

"Sabret... Allah senin için bir çıkış yolu açacaktır..!!"

Bu Müslümanların tahammül güçlerini aşan bir sahneydi...

Beytülharam'ı ziyaret etmeden nasıl geri dönerlerdi...?

Yardım çağrılılarıyla kendilerine sığınan bir Müslümanı azap ve işkencenin kucağına tekrar nasıl atarlardı..?

Bu yaşanan korku ve endişe dolu saatleri, iman, fedakarlık ve bağlılıkta en önde olanlardan biri, "Ömer bin Hattab (r.a.)" bize şöyle anlatıyor. Kendisi Resûlullah'a giderek onunla tartışmaya başlar:

"Ey Allah'ın Peygamberi! Sen Allah'ın hak ve gerçek peygamberi değil misin?"

"Evet, ey Ömer, ben Allah'ın hak ve gerçek peygamberiyim."

"Öyleyse dinimiz konusunda bu rezil durumu niçin kabulleniyoruz?"

"Ey Ömer! Ben Allah'ın Resûlüyüm; O'na karşı gelmem. İşimde O bana yardım edecektir."

"Sen Beytullah'a gelip onu ziyaret edeceğimize dair bize söz vermedin mi?"

"Ey Ömer! Ben, "Bu sene ziyaret edeceksiniz." dedim mi?"

"Hayır."

"Kuşkusuz sen, Beytullah'a gidecek ve onu tavaf edeceksin."

Bu diyalog, o gün Müslümanların yaşadığı kriz ve buhranın boyutlarını ortaya koyuyor.. Fakat bütün bunlar olup biterken Ebû Bekir (r.a.) ne yapıyor?

Kuşkusuz Ebû Bekir (r.a.), o çetin günde iman sanatının hocasıdır. Her devirde de imanın hocası olarak

kalacaktır... Fakat şimdi biz Ömer'in (r.a.) ardınca gidelim. O birazdan "hocalık makamı"nda Ebû Bekir'le (r.a.) buluşacaktır.

Ömer (r.a.) endişeli duygularla Resûlullah'ın yanından ayrılır... Sahip olduğu ahlâk ve edep, Resûlullah ile daha fazla tartışmasına imkân vermemektedir. Ancak bununla beraber zihninde bu konunun da aydınlığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu konuyu kiminle konuşabilir...?

Bu konuyu açabileceği Ebû Bekir'den (r.a.) başka hiç kimse yok...

Ebû Bekir'i (r.a.) buluncaya kadar toplulukları yara yara ilerliyor...

Resûlullah'a (s.a.v.) sorduğu soruların aynısını ona da soruyor.

Ebû Bekir (r.a.) de Resûlullah'ın (s.a.v.) verdiği cevapların aynısını veriyor...

Aralarındaki diyalog sonlanıyor...

Ömer (r.a.) şöyle anlatıyor:

"Ebû Bekir elimi tuttu ve kuvvetlice çekip şöyle dedi:

"Ey adam! O Allah'ın Resûlüdür. Asla O'na isyan etmez. Kuşkusuz Allah işinde ona yardım edecektir. Onun dediğine gel ve gösterdiğine tutun. Allah' a yemin ederim ki o hak üzeredir."

Ebû Bekir'in bu konuşmasının ardından Allah kalbime huzur ve güven verdi ve bunun hak olduğunu anladım."

İşte bu, Ebû Bekir'in (r.a.) sendelemeyen ve tereddüt göstermeyen imanıdır...

Gizli veya açıkta asla gaflet göstermeyen, şüphe kabul etmeyen imandır bu...

Zor zamanlarda, büyük krizlerde bu adamın imanı gizli hazinesini gösteriyor ve zaman, mekân ve ruhları harikalıklarla dolduruyordu...!!

* * *

Şimdi de onu "Bedir" günü seyredelim.

Kureyş, silahlı büyük bir orduyla vadinin en uç noktasına konuşlanmıştı. Müslümanlar, Resûlullah'ın komutasında, üç yüz kişiden meydana gelen bir orduyla Bedir'deki yerlerini aldılar. Çok az bir silah dışında hiçbir silaha sahip bulunmuyorlardı.

İki ordu savaş meydanında karşı karşıya geliyor, iki ordu birbirine giriyor.

Resûlullah (s.a.v.) çadırında oturmaktadır. Ashabı ondan çadırından dışarı çıkmamasını rica ediyorlar. Ebû Bekir (r.a.) bu esnada Resûlullah'ın yanındadır.

Resûlullah (s.a.v.) kanlı savaşı izliyor. Ashabının sayıca az olduklarını ve bu putperest ateş kazanında erimek üzere olduklarını görüyor...

Düşen her bir şehitle yüreği parçalanıyor...

Savaş iyice kızışıyor... Kılıç seslerinden ve at kişnemelerinden başka bir ses duyulmuyor... Resûlullah (s.a.v.), dinin mukadderatının sayısal çokluğa sahip olanlara değil, azınlık topluluğa bağlı olduğunu biliyor.

Kollarını, inatçı dalgalara göğüs geren bir yelkenlinin direkleri gibi göğe doğru uzatmış bir hâlde çadırından çıkıyor...!!

Yüksek sesle Rabbine şöyle yalvarmaya, yakarmaya başlıyor:

"Allah'ım! Şayet bu az bir Müslüman topluluğu helak olacak olursa, yeryüzünde sana kulluk eden kimse kalmaz.

Allah'ım! Bana olan vaadini yerini getir."

Yakarış ve duası bu şekilde sürdü gitti...

Cübbesi omuzlarından düştü.

Bunu gören Ebû Bekir yavaşça Resûlullah'a (s.a.v.) yaklaştı. Cübbeyi yerden aldı ve o gün hayatın tüm yükünü taşıyan o iki omuzun üzerine aynı şekilde koydu.

Yalvarır sözlerle Resûlullah'a (s.a.v.) şöyle dedi:

"Ya Resûlallah, Rabbine yalvardığım yeter. O sana olan vaadini yerine getirecektir...!!"

Elbette Resûlullah (s.a.v.), Allah'ın yardımından şüphe etmiyordu... Savaşın başlamasında az önce ashabına şöyle demişti:

"Allah bana zafer sözü verdi."

Müslümanlara da dönüp şöyle dedi:

"Onların her birinin vurulup yıkıldıkları yerleri görür gibiyim."

Fakat düşmanlarıyla ilk karşılaşmalarında, ashabından ve dinden birinci dereceden sorumluluk duygusu, onu savaşçı duygulara ve endişeye sevketmişti.

* * *

En yoğun şartlar altında Ebû Bekir'in (r.a.) imanını görmek isteyenler...

Gökleri ve yeri ayakta tutan Allah'a bağlı yüce imanın nasıl olduğunu görmek isteyenler...

Resûlullah'ın, yüce dostu (Allah'a) çağrılıp, sonra da bu çağrıya uyarak Rabbinin rahmetine yürüdüğü vefat gününde şu imana baksınlar.

Müslümanlar beklemedikleri bir şeyle karşılaşmışlardı...Hayatlarını sevgiyle dolduran "baba"ları ve varlıklarını aydınlığa kavuşturan "nur" aralarından ayrılmıştı.

O gün bu imanın cevheri kendini gösterdi.

Muhammed (s.a.v.) her ne kadar ölümler aralarından çekildiyse de bu iman asla zayıflamazdı. Aksine her geçen gün güçleniyor, yükseliyordu. Sorumluluklarını yerine getirmek için sabit bir dayanak olarak ayaktaydı.

"Ebû Bekir", daha doğrusu "Ebû Bekir'in imanı" o gün engellenemez bir duruşla ayağa kalktı.

O gün cemaate namazı kıldırdıktan sonra odasında Resûlullah'ı ziyaret etti. Ondaki bazı işlerini halletmek için biraz izin istedi ve Medine'nin en uzak yerindeki Âliye mahallesindeki evine gitti.

Çok değil; kısa bir zaman içinde evinin ve ailesinin işlerini halletti.

Tam Resûlullah'ın yanına geri dönmek için hazırlanırken dağları sarsan acı haberi getiren münadinin sesiyle irkildi.

Allah' a hamd etti, dönüşün O'na olduğunu söyledi.

Gözyaşları sözlerine karıştı:

"İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn...!!"

Hızla Resûlullah'ın (s.a.v.) evine doğru yöneldi...

Mescide yaklaşmıştı ki, büyük faciayı öğrendi... Müslümanlar şuur ve bilinçlerini kaybetmişlerdi...!! O derece ki, güçlü kuvvetli Ömer bin Hattab, kılıcını sıyırmış insanlara şöyle sesleniyordu:

"Münafıklardan bazıları, Resûlullah'ın vefat ettiğini iddia ediyorlar. Vallahi o vefat etmedi, Hz. Musa (a.s.) gibi o da Rabbiyle buluşmaya gitti..."

Vallahi Resûlullah dönecek ve vefat ettiğini söyleyen bu adamların ellerini kesecektir...

Sakın hiçbirinizi Resûlullah'ın öldüğünü söylerken işitmeyeyim. Aksi takdirde bu kılıcımınla kellesini uçururum...!!"

Eğer Ömer'in ruh hali ve davranışı böyleyse, diğer ashabin kim bilir nasıldı...?

Geçirdiği hastalık dönemine rağmen Resûlullah'ın vefatı, Müslümanlar için çok zor bir imtihan olmuştu.

Onlar, günün birinde, "Resûlullah vefat etti...!!" haberiyle karşılaşacaklarını asla akıllarına getirmiyorlardı...

Allah emrini yerine getirip Resûlünü katına alınca, insanlar bu üzüntü ve kargaşa ortamında, "ölüm" kelimesini "Resûlullah" kelimesiyle yan yana işittiler. Akılları başlarından gitti...

Ebû Bekir o gün üzülmeyi ve aklının başından

gitmesini en fazla hak eden kimseydi...

O Muhammed (s.a.v.)'in çocukluğundan gençliğine hayat boyu "arkadaş"ıydı... Vahiy ve dinin geldiği andan itibaren Resûlullah'ın "Sıddîk"ıydı. Onu o kadar sevmiştir ki bu ayrılığa dayanabilmesi neredeyse imkânsızdı...

Fakat Ebû Bekir (r.a.) farklı davranıyordu.

Şimdi gelin, bu facianın ilk anında Ebû Bekir'in (r.a.) nasıl sebat gösterdiğini olayın tanıklarından birinden dinleyelim:

"Ebû Bekir hiçbir şeyle ilgilenmeden doğruca Resûlullah'ın bulunduğu eve girdi. Resûlullah evin bir köşesinde kefenlenmiş hâlde duruyordu, üzerine de çizgili bir kumaş örtülmüştü. Hz. Ebû Bekir, Resûlullah'ın yüzündeki örtüyü kaldırdı, onu öptü. Sonra şöyle dedi:

"Annem babam sana feda olsun. Sen sağ iken de güzeldin, ölü iken de güzelsin. Allah'ın senin için yazmış olduğu ölümü tatmış bulunuyorsun...

Sonra örtüyü yüzüne tekrar örttü.

Sonra dışarı çıktı. Ömer'in yukarıda geçtiği şekilde konuştuğunu duyunca ona susmasını söyledi. Ömer ise susmayı reddetti.

Ebû Bekir, Ömer'in konuşmakta direttiğini görünce halka şu konuşmayı yaptı:

"Ey İnsanlar!

Her kim Muhammed (s.a.v.)'e tapıyorduyorsa, bilsin ki, Muhammed (s.a.v.) ölmüştür.

Her kim de Allah (c.c.)'a tapıyorsa, o da bilsin ki, Allah (c.c.) hep diridir, ölmez."

Ardından aşağıdaki ayeti okudu:

"Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse, gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim (böyle) geri dönerse, Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah, şükredenleri mükâfatlandıracaktır."^{10[10]} Vallahi sanki insanlar bu ayeti ilk kez işitiyor gibiydiler...

Ömer bu ayeti duyunca yere yığıldı kaldı. Ebû Bekir'in sözlerinden, Resûlullah'ın gerçekten vefat ettiğini anlamıştı..!!

* * *

Bu denli zor ve üzüntülü bir anda böyle bir sebat nasıl gösterilebiliyor?

"Her kim Muhammed'e tapıyorduyorsa, bilsin ki, Muhammed ölmüştür.

Her kim de Allah'a tapıyorsa, o da bilsin ki, Allah hep diridir, ölmez."

Hâlbuki böyle bir zamanda ondan en fazla beklenebilecek şey; sabır ve sükûneti tavsiye etmesi olabilirdi.

Allah hep diridir, ölmez..!!

Öyleyse ey Allah'ın süvarileri, yürüyün...!!

---

^{10[10]} Âl-i İmran, 144.

Ey Allah'ın sancağı, yüksel...!!

Ey bu sancağı taşıyan erler, sizler de kalkın...!!

Parlayan güneşin ve yeni dinin yolculuğunu sürdürün...!!

Ebû Bekir'in sözleri halkın üzerinde etkili oldu. Kefenlenmiş hâlde bulunan yüce cesede doğru yöneldiler... Azim ve kararlılık duyguları içinde ona veda ziyaretinde bulundular...

* * *

Ebû Bekir'in (r.a.) üstün imanını gözler önüne seren bu sahneleri sunarken kendimizi oldukça önemli bir sorunun karşısında buluyoruz.

Bu soru şudur:

Şayet o gün Ebû Bekir (r.a.) orada olmasaydı, ne olurdu..?

Yakın bir zamanda, iki büyük günde -Sakîfe ve Riddet (dinden dönme) olaylarının meydana geldiği günlerde- bu soru daha güçlü ve parlak bir biçimde kendini gösterecektir...

Öyle görünüyor ki, Allah, "Muhammed (s.a.v.)"i insanlara Resûl olarak seçtiği gün "Ebû Bekir"i de Peygamberinin ardından onun misyonunu yerine getirmesi için seçmiştir...

Bizler insan olarak kendilerinden iman sanatında ders alacağımız üstat ve hocalara ve onlar gibilere ihtiyacımız olduğunda bu azınlık topluluğun başında İslâm'ın büyük adamı "Ebû Bekir (r.a.)"i görürüz...

Buraya kadar onun eşsiz imanını gördük. Şimdi biraz daha ileriye gidip, mü'min insanın bu imanın sorumluluğunu nasıl taşıdığını, bu uğurda hayatını tam bir tevazu ve yücelikle nasıl ortaya koyduğunu görelim...

KURTLAR BENİ PARAMPARÇA ETSELER BİLE...

Ebû Bekir'in (r.a.) Resûlullah'ın (s.a.v.) vefat günündeki tavır ve duruşu, Hz. Peygamberin vefatıyla meydana gelen büyük boşluğu dolduracak adama doğru tarihin akışını yönlendiren pusula mesabesindeydi.

Müslümanları, hem de bütün Müslümanları derinden sarsan bu olay karşısında bu adam "sebat"ından hiçbir şey kaybetmedi...!!

Bu adam öne geçmeyi ve lider olmayı hak ediyordu.

Sadece onu aklayan ve yücelten bu özellikleri değil...

Kahramanlık ve saygınlıkla dolu koca bir geçmiş vardı arkada...

Gelecekteki görevini gösteren hilafet alametleri de

vardı ortada...

Resûlullah (s.a.v.) hastalandığı zaman halka namaz kıldırması için yerine Ebû Bekir'i seçmiş ve şöyle demişti:

"Ebû Bekir'e söyleyin halka namazı kıldırın..."

Hz. Aişe bunun üzerine:

"Kuşkusuz Ebû Bekir yufka yürekli bir adamdır. Senin yerine geçecek olursa, gözyaşlarına boğulur. Ömer'e söyleyin, namazı o kıldırın..." dedi.

Resûlullah (s.a.v.) bu konuda kendisine böyle teklifte bulunulmasına öfkelenir ve yukarıdaki emrini iki kere tekrarlar:

"Ebû Bekir'e söyleyin halka namazı kıldırın..."

Ebû Bekir (r.a.), Resûlullah'ın emrini yerine getirdi. O bilmiyordu -veya belki de biliyordu- ki, böylece o, sancağı Hz. Peygamberin vefatından sonra taşımak üzere ondan teslim alıyordu...

Ebû Bekir Resûlullah'ın vefatının hemen akabinde beklemediği bir olayla karşılaştı...

Bu, gelmekte olan bir şerrin alarmını veren "Sakîfe" olayıydı. Olay nihayetinde mutlu bir sonla noktalandı; halife olarak Ebû Bekir'e biat edildi...

Ebû Bekir'in (r.a.) hayatını incelediğimizde onun hiçbir zaman insanlara lider/halife olmak, onları yönetmek gibi bir arzu taşımadığını görürüz...

Ömer (r.a.) gibi onun da dünyanın mevki ve makamlarına karşı yaklaşımı, onlardan uzak durmak şeklinde beliriyor...

Belki Ömer (r.a.), makam ve mevkilerden uzak durma tavrını Ebû Bekir'den örnek alıyor ve bu konuda onu

izliyordu...

İmanın zor bir sınavdan geçmesi için Sakîfe'ye geldi.

En çok hoşlandığı iş, tehlike olmadığı sürece bir gölgede yaşamak olan Ebû Bekir'in kaderinde vardı...

O Ebû Bekir ki, diri adam, işlerinde çokça Allah'a dönen kişiydi...

Onun kaderinde, isteyerek ve korkarak değil aksine iman gereği ve dinine karşı sorumluluğunun bir parçası olarak tehlikelerin kucağına atılmak vardı...

* * *

Resûlullah'ın (s.a.v.) vefatının akabinde, kalabalık bir grup Müslüman ensâr, Benî Sâide Sakîfe'sinde bir araya gelerek "Sa'd bin Ubâde"ye biat etmek istediler...

Ebû Bekir (r.a.) bunu haber alınca beraberinde Ömer (r.a.) ve Ebû Ubeyde bin Cerrah (r.a.) olduğu hâlde doğruca Sakîfe'ye gitti...

Ebû Bekir (r.a.) hilafeti sahiplenip kimseye kaptırmamak için acele etmiyordu... Onun öncelikle amacı; fitneyi engellemek, sonra iki grup arasında çıkabilecek olası bir felaketi önlemektir.. Nitekim gruplardan biri, "Ey ensâr topluluğu..!!" diğeri de "Ey muhacir topluluğu..!!" diyerek bir iç çatışmaya doğru kayıyorlardı...

Onun bir diğeri amacı da Resûlullah'ın doldurduğu büyük boşluğu doldurabilecek halifenin seçiminde en isabetli ve güzel yolu ortaya koyabilmektir...

Ebû Bekir Sakîfe'ye geldiğinde tartışmakta olan kalabalık bir grupla karşılaştı...

Sözcükler havada kör kurşun gibi uçuşuyordu...!!

Müslüman ensâr, çok sert ve keskin konuşmalarla halifelîği sahiplenme konusunda birbirlerini tahrik

ediyorlardı...

Muhacirler de ensârın bu isteğine aynı dille karşı çıkmaktaydılar...

Müslümanlar Resûlullah'ın vefatıyla şuur ve bilinçlerinin çoğunu kaybetmiştiler... Hâlâ üzerlerinde derin acının izlerini taşıyorlarken hilafet derdine düşmeleri panik ve kargaşanın boyutlarını genişletmişti...

Bu durumun geçici bir hal olduğunun en büyük kanıtı, onların derhal eski şuur ve bilinçlerini geri kazanmaları ve bu yumuşak başlı duygusal adamın etrafında söz birliği etmeleriydi...

Gerçi Ebû Bekir de hilafete muhacirleri uygun görmektedir; ancak bu uygun görmenin nedeni, onların muhacir veya Kureyşli olmaları değildi. Bilakis bu neden; hicret olgusunun onlara, onlardan önce Müslüman olma şerefini kazandırmış olmasıydı...

Çünkü hicret, imanlarından dönsünler diye Kureyş'in Müslümanlara yaptıkları zorlu işkence döneminin son adımıydı... Onlar bu son sıkıntılı adımı da imanları ve sebatları daha da fazlalaşarak geçtiler...

Ebû Bekir'in (r.a.) insanları değerlendirirken göz önüne aldığı kriter buydu...

O, bu kriteri, Allah'ın kitabındaki şu ayetten elde etmişti:

"(İslâm dinine girme hususunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensâr..."^{11[11]}

Yine onun hilafet için muhacirleri uygun görmesinin

---

^{11[11]} Tevbe, 100.

bir nedeni de şuydu: Hilafetin kendilerine verilmesini isteyen ensâr, bu konuda Resûlullah'ın bir uygulamasına aykırı davranıyorlardı. Resûlullah yönetici olmak isteyen veya bu konuda bir talepte bulunan kimseleri bu görevin başına getirmiyordu...

Ebû Bekir böyle bir isteğin yapıldığı bir günü hatırlıyor... O gün Peygamberimizin amcası Abbas, ondan kendisini bir makamın başına getirmesini istemiş, Resûlullah da onun bu isteğine şu karşılığı vermişti:

"Vallahi biz, kendisine bir konuda yöneticilik verilmesini isteyen veya bu konuda çok istekli olan kimseyi o makamın başına getirmeyiz."

Çünkü yöneticilik, bir sorumluluktur, ganimet değil... O fedakârlık ve feda olmaktır, kendini aklama mekanizması asla değildir. Bu işe talip olan kimse, bu işin sorumluluğunu hakkıyla kavrayamamış demektir...!!

* * *

Sakîfe'delerken Hz. Ömer coşkun kalabalığa bir konuşma yapmak istedi. Hz. Ebû Bekir sağ eliyle ona susmasını işaret ederek, söze önce kendisi başlamak için izin istedi. Ardından şöyle konuştu:

"Ey ensâr topluluğu...!!

Dile getirdiğiniz tüm fazilet ve üstünlüklere sahip bulunuyorsunuz..."

Ebû Bekir sözlerine bu kelimelerle başladı, sonra da gönlünden akıp geldiği şekilde konuşmasını sürdürdü.

Hilafete kimin seçilmesinin daha uygun olacağına dair görüşlerini aktardı.

Ona göre halife, şu iki kişiden biri olmalıydı:

Allah'ın İslâm'ı kendisiyle şereflendirdiği adam...

"Ömer bin Hattab" ile Resûlullah'ın *"Bu ümmetin emini"* diye övdüğü kişi... "Ebû Ubeyde bin Cerrah"...

Ebû Bekir bu iki adama yaklaştı, onların ortalarına geçti ve iki eliyle onların ellerini havaya kaldırarak, şöyle dedi:

"Ben bu iki kişiden hangisi olursa razıyım..."

Ömer'in (r.a.) eli, kor tutmuşçasına birden yere düştü.

Ebû Ubeyde (r.a.), büyük bir hayâ duygusuyla ağlayarak gözlerini kapattı...

Derken Ömer'in (r.a.) sesi yükseldi:

"Vallahi bir günahdan dolayı olmaksızın götürülüp boynumun vurulmasını, aralarında Ebû Bekir'in olduğu bir topluluğa emir olmama tercih ederim...!!"

Ömer bu sözleri söylerken öne doğru çıkıyor ve biat etmek üzere ellerini Ebû Bekir'e doğru uzatıyordu... Nihayet ensâr da sanki gökten büyük bir haber almışlarcasına koşuşarak Ebû Bekir'e biat etti...!!

Müslümanlar, başlarında işlerini düzene sokacak bir halife olmaksızın bir gün bile geçirmeyi hoş görmemişler ve bu duruma bir çözüm bulmaya çalışmışlardı... Resûlullah henüz defnedilmemişti... Sinirler onun ölümünün yol açtığı şaşkınlık ve gerginlikle tahrip olmuştu...

O gün Sakîfe'deki olaylar, kanlı bir çatışmaya da dönüşebilirdi... Fakat Allah İslâm'ı ve Müslümanları o gün Ebû Bekir'le onurlandırdı...

Onun sayesinde Müslümanlar ilk ve son derece çetin bir tecrübeyi tam bir barış ve esenlik içinde aşmayı başardılar...

O gün güneşin batışıyla birlikte tüm anlaşmazlıklar da

çözümüne kavuşturulmuş oluyordu...

Büyük musibetlerin hakkından ancak büyük adamlar gelir...!!

Böylece gelecekte karşılaşabilecek büyük sorunları aşmaları için Allah bu büyük kişiyi seçmişti...

Bu büyük halife, Allah'ın, onu hazırladığı göreve sorumlulukları hakkıyla yerine getirmeye layık olduğunu hem insanların hem de tarihin kalbinde ispat edecektir...

Bir imanın nelere güç yetirebileceğini açığa çıkaran bir tutumla korkusuzca devasa olayların üzerine doğru yürüyecektir...!!

Resûlullah'ın ölüm haberi Müslüman kabileler arasında yayılmaya başlayınca, asılsız haberler türetenlerle, kalplerinde hastalık olan takiyyecilerle, dalkavuklar, bunun sadece Resûlullah'ın vefatı değil aynı zamanda İslâm'ın da vefatı olduğunu düşündüler... Bunun için derhal harekete geçerek, bu yeni dinin baskısı altında kaybettikleri bütün eski imtiyaz ve ayrıcalıklarını tekrar elde etmek istediler...

Başkaldırıları bu şekilde başladı. Çok geçmedi dinden (riddet) dönme olaylarına dönüştü... Bazı gruplar Medine üzerine yürüme ve İslâm'ı bitirme yönünde çağrılar yapmaya başladılar...

* * *

Medine'ye uzak şehirlerde yaşayan Müslümanların, İslâm dinine girmelerinin üzerinden fazla zaman geçmemiştir... Din onların vicdanlarında Peygambere olan bağlıktan ibaretti. Resûlullah'ın vefatını müteakip, bu toplumların ileri gelenleri, Müslüman olmalarının üzerinden az bir zaman geçmiş olmasını fırsat bilerek

dinden dönmeye başladılar...

Gerçi bu olaylar başlangıçta dinden tam bir dönüş hareketi olarak ortaya çıkmadı. Bunlar zekat vermeme yönünde bir boykot hareketi olarak meydana gelmişti...

Fakat Ebû Bekir (r.a.) bu eylemlerin ardındaki gizli niyetin, dinden dönme hareketinin farkına varmıştı. Bunun İslâm yönetimine karşı bir yoklama, sınama hareketi olduğunu sezmiş ve anlamıştı... İslâm'ın bu başkaldırı karşısında göstereceği en küçük bir zayıflık ve geri çekilme, bütün hesapların altüst olması, bütün dengelerin bozulması demek olacaktı. Görüşmeler sonunda iki görüş ortaya çıktı:

* Bunlar zekât vermeyi reddetmenin dışında başka bir girişimde bulunmadıkları sürece onlarla savaşılmamalıdır. Bu görüşü savunanların başında Hz. Ömer geliyordu...

* Zekât, bu dinin temel rükünlerinden biridir. Halifenin bu rüknün yıkılmasına seyirci kalmak gibi bir durumu olamaz. Zekât vermeme boykotu, bir başlangıçtan ve bir yoklama ve sınama hareketinden ibarettir. Bunu başkaldırı ve İslâm'a saldırı hareketi izleyecektir. Bu görüşün bayrağını Hz. Ebû Bekir taşıyordu...

İşte bu noktada bu iki yüce şahsiyet arasındaki gizli fark ortaya çıkıyordu...

Şayet insanlara -bütün insanlara-, bu iki şahsiyet bu konudaki görüşlerini açıklamadan önce bu kriz ve buhran karşısında o ikisinin nasıl bir tutum ve tavır sergileyecekleri sorulsa...

O ikisinden hangisinin daha kesin, katı ve sert; hangisinin onun aksine daha mülayim, yumuşak ve hoşgörülü olacağı sorulsa... Herkes en küçük bir tereddüt göstermeden, Hz. Ömer'in sert ve katı; Hz. Ebû Bekir'in

de yumuşak ve hoşgörülü bir tavır sergileyeceğini söyleyecektir...

Fakat ne var ki, gerçek bunun tam aksine gelişmiştir...!!

Ebû Bekir daha işin başından bu hareketin kökünün kazınması ve kurutulması yönünde görüş bildirmiş ve çevresindekilere bu konudaki kararlılığını şu sözleriyle açıklamıştır:

"Daha önce Resûlullah'a zekat olarak verdikleri bir deve yularını, benden esirgeyecek olurlarsa, onlarla kılıçla savaşırım...!!"

Ömer ise bu kriz karşısında kendisinden beklenilenden farklı bir tutum sergiliyor.

Halifeye şöyle diyerek karşı çıkıyor:

"Lâ ilâhe illallah diyen bir toplulukla nasıl savaşırın..?! Resûlullah, bu sözü söyleyen kimsenin canının ve malının korunma altında olduğunu haber vermiştir."

Ebû Bekir onun bu itirazına şu karşılığı veriyor:

"Resûlullah bunun "ancak onların hakkını ödemek şartıyla" demedi mi? İşte zekât bu haklardandır...!!"

Ebû Bekir'in bu tavrına ışık tuttuğumuzda iki büyük özellik görüyoruz...

Bunlardan biri onun yakînini ortaya koyuyor...

Diğeri de onun basiret ve ileri görüşlülüğünü açığa çıkarıyor...

Onun Allah'a ve Resûlüne olan kesin inanç ve

teslimiyeti, kendisini onlardan aldığı metoda tam bir sadakat ve bağlılık gösterme konumuna çıkarıyor...

O bu dine karşı olan sorumluluğunu böylece yerine getiriyor. Kendi döneminde hiçbir şeyin, Resûlullah'ın dönemindeki halinden farklı bir hale ve uygulamaya dönüşmesine asla izin vermiyor... Resûlullah zamanında yürürlükte olan bütün farzlar ve ödevler bu uğurda feda olmayı gerektirse dahi aynı şekilde yürürlükte olacaktır...

O sahip olduğu basiret ile biliyordu ki, bu kriz döneminde gösterilecek en küçük zayıflık, başkalarını da İslâm'a başkaldırma ve saldırma yönünde cesaretlendirecek ve halklar her vadiden üzerlerine boşalacaklardır...

Bu imanı ve bu basireti, geçtiği üzere olaylara karşı durma yönünde vicdanında ve aklında ona büyük bir enerji ve güç sağlamıştır... Olayların seyri göstermiştir ki bu tavrı sergilememiş olsaydı, İslâm yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı...

Fakat bu basiret ve bu iman, onu şûradan, farklı görüşleri alarak konuyu tartışmaktan alıkoymamıştır...

Bununla birlikte bu dinden dönme olaylarında Ebû Bekir diğerlerini tam olarak ikna edememiş, hatta kendisi dahi savaşıma konusunda tam ikna olmamış olsaydı dahi savaşabilirdi... Çünkü bu durumda o, kendi isteğine bırakılmamış olan bir dini hükmün gereğini yerine getirmiş olacaktı. Kur'an'a iman edip, onu yaşamları için bir anayasa ve yaşam biçimi kabul ettikleri sürece Müslümanların bunu değiştirmeleri de imkânsızdır... Bu, Kur'an'ın şu emridir: "*Size karşı savaş açarlara, siz de*

Allah yolunda savaş açın..."^{12[12]}

Fakat buna rağmen Ebû Bekir, Müslümanları ikna edinceye kadar kılıcını çekmemiştir. Nihayet onlar da önlerrinde zekât vermeyi reddeden bu insanlarla savaşmaktan başka yol olmadığına... Hatta karşılarında, İslâm'ın varlığına son vermek için silahlarını kuşanmış bir kalabalıktan başka kimselerin bulunmadığına kanaat getirince kılıcını çekti...

Ömer bu ikna olayını şöyle anlatır:

"Nihayet Allah gönlüme Ebû Bekir'in görüşünün doğru olduğunu ilham etti..."

Abdullah bin Mes'ûd'un (r.a.) açıklamaları ise bu durumu çok güzel anlatmaktadır:

"Şayet Allah bizi Ebû Bekir'le onurlandırmamış olsaydı, Resûlullah'ın vefatından sonra öyle bir noktaya geldik ki, neredeyse helak oluyorduk..."

Ebû Bekir (r.a.) kendi kararlılık ve niyetini açığa vurmakla beraber Kur'an'ın, kendisine yüklediği bir sorumluluk olarak konuyu tartışmaya (şûraya) açmıştı.

Başlangıçta olaylar sadece zekât vermeyi reddetme biçiminde ortaya çıkmıştı...

Peki, zekât vermeyi reddetmek, bundan kaçınmak, onlarla savaşmayı gerektirir miydi?

Modern çağın diliyle konuşalım: Vergi vermemek biçiminde kendini gösteren bir "sivil başkaldırı" olarak ortaya çıkan ve daha sonra vergi vermeme hakkını kabul

---

^{12[12]} Bakara, 190.

ettirmek için "silahlı başkaldırı"ya dönüşen bir krizde...

Hükümet bu harekete karşı sessiz mi kalır yoksa engelleyici ve bastırıcı tüm çarelere mi baş vurur?

Bunun yanı sıra vergi vermek istemeyen ve silahlanan bu sivil başkaldırının, buldukları bölgede kendilerine yönelebilecek saldırıya karşı savunma pozisyonunda kalmayıp, toplanarak başkente doğru yürüdüklerini düşünün...

İşte o günkü krizin durumu da bundan ibarettir...

Durumun bu vahametine rağmen Müslümanlar onlara karşı ortaya koyacakları tutumda görüş ayrılığına düşmüşlerdir. Yönetimin ikinci adamı Ömer bin Hattab, onlar kendiliklerinden Allah'ın emrine ve hükmüne gelinceye kadar onlara karşı anlaşma ve hoşgörü yolunun benimsenmesini savunuyordu...

* * *

Şimdi kısa bir süreliğine dinden dönme olaylarını bırakalım ve daha öncesine gidelim. Bu, Ebû Bekir'in, Allah'a ve Resûlüne olan imanının büyüklüğünü açığa çıkaran bir başka olayı izleyelim... Hz. Üsame'nin komutasındaki ordunun düşman üzerine gönderilmesi olayında Ebû Bekir'in sergilediği tutumu görelim...

Resûlullah (s.a.v.) vefatından önce, Şam bölgesine göndermek üzere Üsame bin Zeyd komutasında bir ordu hazırlamıştı.

Bu ordu, Resûlullah vefat ettiği sırada Medine'den üç mil mesafe uzaklıkta, harekete hazır bir hâlde bekliyordu. Resûlullah'ın vefatı ordunun hareketini sekteye uğrattı...

Ordunun durumu hakkında Müslümanlar arasında anlaşmazlık çıktı...

Ömer bin Hattab'ın da içlerinde olduğu Müslümanlardan bir grup, İslâm'ın başkenti Medine'nin dinden dönenlerin tehdidine maruz kaldığı bir zamanda ordunun Şam'a gitmesini büyük bir tehlike olarak görüyorlardı...

Bu sebeple, çıkabilecek kötü gelişmelere karşın ordunun şehri savunmak için Medine'ye dönmesi gerektiğini söylüyorlardı...

Ordunun komutanı Üsame de bu görüşteydi...

Meseleye yalın bir mantıkla bakıldığında Ömer (r.a.) ve Üsame'nin (r.a.) başını çektiği görüş, isabetli olarak görünüyordu...

Fakat Ebû Bekir, mantığını imanından alıyordu... Allah'ın hakkında açık bir hüküm indirmediği veya O'nun Resûlünün bir açıklama ve buyruk bildirmediği her konu içtihat ve tartışmaya açık demektir. Resûlullah, vefatından az bir zaman önce Üsame ordusunun hareket etmesi emrini vermişti. Öyleyse şartlar ne olursa olsun, Medine'yi hangi tehlikeler bekliyor olursa olsun Resûlullah'ın emri yerine gelecekti...!!

Ebû Bekir'in insanlara cevabı bu oldu:

"Üsame'yi gönderin..! Vallahi beni kurtlar paramparça etseler de Resûlullah'ın emrettiği üzere onu göndereceğim. Onun onayladığı bir emri ben geri çeviremem...!!"

Tartışmalar son buldu... Ebû Bekir diğerlerinin

görüşünü bu konudaki kararlılığıyla bertaraf etmiş değildi... Çünkü mesele, asıl itibariyle Resûlullah o konudaki sözünü ve emrini dile getirdikten sonra artık şûraya/tartışmaya açık değildi...

Ebû Bekir Resûlullah'ın emrini geri çevirmekten ya da konudaki irade ve azmini göz ardı etmektense kurtlar tarafından parçalanmayı tercih ediyor...!!

Aynı şekilde yine Ömer bin Hattab'ın da aralarında olduğu bazı Müslümanlar Ebû Bekir'den, yaşı küçük ve tecrübesi az olan Üsâme'nin ordu komutanlığından alınıp, yerine yaşlı ve tecrübeli birinin atanmasını istediler.

Bu meselede ortaya konan bu görüş yalın bir mantıkla ele alındığında doğru ve yerinde bir düşünce olarak görünmektedir. Fakat Ebû Bekir'in mantığı bütün olaylarda olduğu gibi bu olayda da imanından besleniyordu... Üsâme'yi ordunun komutanlığına getiren Resûlullah'ın kendisiydi...

Resûlullah'ın sağlığında Ashab onun komutanlığına razı olmuş ve ses çıkarmamıştı... Şimdi Ebû Bekir, Resûlullah'ın atadığı bir adamı bulunduğu görevinden alacak mıydı..?

Hız. Ömer bu konudaki ısrarını sürdürünce bu yumuşak huylu adam, bir aslan kesildi ve ne daha önce benzeri görülmüş, ne de daha sonra benzeri görülmeyecek biçimde kükremişti...

Bırakalım olayın tanıkları bize o günü anlatsınlar:

"Ebû Bekir bulunduğu yerden sıçrayıp, Ömer'in sakalını tuttu ve, *"Ey Hattab'ın oğlu! Yazık sana!*

Resûlullah'ın atadığı birinin görevine son vermemi mi söylüyorsun..?!" diye bağırdı.

Sonra Ömer ardında olduğu hâlde ordunun bulunduğu yere gitti. Allah'ın bereketi üzere hareket emrini verdi. Onları uğurlamak üzere beraberlerinde bir süre yürüdü...

Halife, at üzerindeki Üsame'nin yanı başında bir müddet yürüyerek ona eşlik etti.

At üzerindeki Üsame, Halifenin bu şekilde yanında yayan yürümesinden utanıp rahatsız oldu. Halifeye, ata binmesini söyleyerek inmek için kalktı.

Ebû Bekir ise, eliyle onu durdurup şöyle dedi:

"Vallahi ne sen ineceksin, ne de ben bineceğim... Allah yolunda bir zaman ayaklarım toza bulanırsa bunun bana ne zararı var...?!"

Ebû Bekir'in gözünde her şey kolaydı. Her zorun bir çözümü vardı. Ancak söz konusu olan, bir parmak ucu kadar dahi olsun Allah'ın ve O'nun Resûlünün emrinden çıkmak olunca, işte buna imkân yoktu...

Onunla Allah'ın arasında bir sözleşme vardı ve bu sözleşme, sarsılmayan imanında kendini gösteriyordu...

O bu imanının ona yüklediği tüm sorumlulukları, gerekirse uğruna canını verme, hatta kurtların onu paramparça etmesi pahasına yerine getirmeye kararlıydı...!!

O imanının ve bu imanın beraberindeki basiretinin onu hakka ve doğruya ulaştıracağından kesin emindi...

Üsame olayında da bu kesin inanç, isabet ettiğini gösterdi. Onun Üsame komutasındaki orduyu düşman üzerine gönderme kararındaki ısrarı, ona sadece sevap kazandırmadı, aynı zamanda ona işlerinde kemal ve

doğru yöntemi de kazandırdı.

Kuzeyde fitne boynuzlarını göstermeye başlamıştı...

Fakat Üsame'nin komutasındaki kalabalık İslâm ordusu bu fitnenin taraftarı durumunda olan kabilelerin yaşadığı topraklardan geçtikçe onları gören bu kabilelerin akılları başlarına geldi. Şöyle konuşmaya başladılar:

"Vallahi Medine hiç de bizim işittiğimiz gibi ağır baskı altında ve tartışmalar girdabında görünmüyor. Eğer öyle olsaydı böyle bir durumda bu orduyu nasıl kurabilirler ve savaşmak üzere Rumların üzerine gönderebilirlerdi..."..!!

İşte bu şekilde ordunun sadece hedefine doğru yola çıkmış olması, bu dinden dönme hareketi içinde bulunan kabilelerin akıllarının başlarına gelmesini ve kendilerine çeki düzen vermelerini sağlamıştı...

* * *

Şimdi tekrar Ebû Bekir'e dönüyoruz...

O kayalar gibi sağlam imanıyla dinden dönme olaylarına meydan okuyor...

Bu olayları, onları kayıtlarına geçirmiş olan tarihî kaynaklarından izlediğimiz zaman şu soru ufukları dolduruyor:

"Şayet o gün orada Ebû Bekir olmamış olsaydı, İslâm'ın geleceği nasıl olurdu..?"

Abdullah bin Mes'ûd (r.a.) bu büyük hakikatı daha önce aktardığımız şu sözülle dile getirmiştir:

"Şayet Allah bizi Ebû Bekir'le onurlandırmamış olsaydı, Resûlullah'ın vefatından sonra öyle bir noktaya geldik ki, neredeyse helak oluyorduk..."

Evet, o gün Ebû Bekir, Allah'ın bu dine ve insanlara bahşettiği bir nimetti...

Medine'ye uzak yerleşim bölgelerinde fitne ateşi alevlenmişti... Bu yerleşim bölgelerinin halklarının büyük bölümü yakın zamanda Müslüman olmuş insanlardan meydana geliyordu. Onlar Resûlullah'ın da diğer insanlar gibi vefat edeceği gerçeğini kavrayamamışlardı...

Bu halklar, İslâm'a her türlü kötülüğü yapmak için pusuda bekleyen yalancıların oyunlarına kandılar...

Bu kötü niyetli fırsatçılar, sahte peygamberler, birden yerden biter gibi her yerde görülmeye başlandı... Yalan ve hiledeki maharetlerini kullanarak, hiçbir şey bilmeyen gafil halkları, özellikle Medine'den uzakta bulunan ve Müslüman olmalarının üzerinden çok zaman geçmemiş olan insanları kendi amaçları uğrunda kurban etmeye başladılar.

Tuleyha el-Esedî peygamberliğini ilan etti; Esed, Gatafan, Tay, Abes ve Zibyan kabilelerinin pek çoğu ona tâbi oldu...

Ardından Benî Âmir, Hevâzin ve Süleym kabilelerinde dinden dönme hareketi görüldü...

Sonra Benî Temim'de bu ateş yandı... Onlara gelen "Secâh" isimli kadın onların arasında sapık peygamberliğini ilan etti.

Onları Yemâme halkı izledi. Bunlar sahte peygamberlik iddiasında en büyük tehlikeyi oluşturan Müseylemetü'l-Kezzâb'ın etrafında toplandılar...

Böylece Ebû Bekir başlangıçta küçük bir azınlığa karşı

koyarken, Şimdi kalabalık ordulara karşı koymak durumunda kaldı...

Fitne Bahreyn'e, Umman'a ve el-Mehara'ya sıçradı... Onlar da Őairlerinden birine ait Şu Şiiri kendilerine slogan yaptılar:

Aramızda olduğu sũrece Resũlullah'a itaat ettik

Ey Allah'ın kulları, Ebũ Bekir de kim oluyor?!

Fakat Allah'ın yeryũzũnde Öyle adamları vardır ki musibetler onların ellerinde nimetlere, belalar sevince dŕnũŐũr...!!

ŐŐte Ebũ Bekir de bunlardan biridir...!!

Őlŕm'a her yŕnden yŕnelen bu musibet ve belalar, Őlŕm'ın insan gũcũnũn zayıflamasına yol aĉtı... Bunun ũzerine bu hikmetli adam, derhal harekete geĉerek, bunların yol aĉtıĐı aĉık ve gedikleri kapadı, Őlŕm saflarında ortaya ĉıkan zayıflık ve kopmaları, kenetlenme ve iktidar durumuna dŕnũŐtũrdũ...

Bu musibetler birbiri ardınca geldiği zaman Ebũ Bekir'in bu ũmmetin sancağını taşıyor olması gerĉekten bũyũk nimet ve mutluluktur...

Allah'ın rahmeti ve kendisini başarıya ulaŐtırması ile bu bũyũk adam, koskoca imparatorluklara meydan okuyabilecek ĉapta tehlikelerin ũstesinden gelmeyi baŐardı... Henũz geliŐmekte olan bu din, sŕz konusu tehlikeler karşısında kũĉũcũk bir lokma mesabesindeydi...

Bu sıkıntılı ve zorlu günler, Resûlullah'tan sonra İslâm'ın en ulu, en bereketli, gelecek için en hayırlı günleriydi...

Sahtekârların yüzlerinden maskeleri düştü ve içlerinde sakladıkları kin ve düşmanlık açığa çıktı... Tutuşturulan mübarek ateş ümmetin tarafında yer aldı, Müslüman bünyedeki tüm pislikleri ve sahteleri yakıp temizledi... Ebû Bekir'in imanı nelere kadir olduğunu gösterdi. Sadece zorlukları aşma kabiliyetini göstermekle kalmadı; aynı zamanda bütün dünyaya imanın ne değerli bir cevher olduğunu da öğretti...

O Allah'ın hak olduğuna, İslâm'ın hak olduğuna, Resûlullah Muhammed'in hak olduğuna iman etmişti... Bu iman varken durması veya tereddüt göstermesi mümkün değildi...

Resûlullah (s.a.v.), onları gecesi gündüzü gibi aydınlık olan bir yolda bıraktı... Resûlullah'ın Halifesi Ebû Bekir de bu miras üzeredir. Yapması gereken tek şey; Resûlullah'ın bugün yaşasaydı yapacağına inandığı şeyleri yapmaktır.

Hakkın sancağını indirmeye, Allah'ın nurunu söndürmeye çalışan bu sahtekarlar karşısında Resûlullah sessiz kalır mıydı..?

Kaldı ki bu insanlar, mantıklarının isabetsiz olmasının yanı sıra mantıklarıyla ortaya çıkmamışlar, aksine silaha sarılarak Medine üzerine yürümüşlerdir...

Öyleyse o da Resûlullah'ın yapacağı şeyi yapacaktır...

Bundan dolayı adalet üzere güçlerini her taraftaki asilerin üzerine göndermiş, ordusu fitnecilerin

karargâhlarını ve gizli illegal kaynaklarını yerle bir etmiştir... Özellikle Fars ve Rum devletlerinin sıçrama noktaları, komplo merkezleri olarak seçtikleri Şam ve Irak'ta bu yapılmıştır...

Şam'da, Dûmetülcendel bölgesinde İslâm orduları, hidayete, adalete ve güvene susamış halklarla karşılaştı...

Yeni dinin varlığına son vermek için silah kuşanan mürtedler hani neredeler..?!

Müseyleme, Tuleyha ve Secâh, hani ordularıyla neredeler..?!

"Ey Allah'ın kulları, Ebû Bekir de kim oluyor?!" diyerek nakarat tutan ve silahlarıyla danslar edenler hani neredeler..?!

Bir kasırganın ardından geride kalan döküntüler gibi darmadağın oldular, hakkın önünde duramadılar... Bu sefer dillerinde şu nakarat vardı:

Hey Ebû Bekir'in atı gelmeden beni sulayın..!

Belki ölümümüz yakındır da haberimiz yoktur

"Ebû Bekir'in atı"..?!

Hakkı batıla boyun eğdirmeye çalışanların kulaklarında bu söz, ölümün kopan gürültüsü gibi oldu...

* * *

Ebû Bekir'in şahsiyet denizini yarararak ilerleyen hangi yüce inkılaptır bu...!

Doğrusu bu bir inkılap da değildir... Ebû Bekir'in

kişiliği her ne kadar alışılmışın üstünde bir durum sergilese de onun için acayip ve tuhaf bir şey değildir...

Onun karakteri, ömrünün erken yaşlarında olgunlaşan ve kemale ulaşan ve gelecekte de bir taşkınlık ve gariplik göstermeyen karakterlerdendir... Gelecek onun için sadece engin ufuklarda özelliklerinin, üstünlüğünün ve gücünün açığa çıktığı doğal bir süreçtir...

Yumuşak huylu Ebû Bekir, hayat elbisesini giydiği günden beri o güçlü Ebû Bekir'den başkası değildir...

Onun halife olduğu günlerde kendini gösteren sarsılmaz kuvveti, Resûlullah'ın sağlığında sahip olduğu kuvvetin ta kendisidir...

Fakat Resûlullah'ın sağlığında o arka planda durmuş, tanınmamaya gayret etmiştir...

Ama Resûlullah'ın vefatından sonra -istemiş olsun veya olmasın- olaylar sahnesinin birinci ve başkahramanıdır. Artık olanlar karşısında kendini ve meziyetlerini gizlemesinin imkânı kalmamıştır... Çünkü taşıdığı sorumluluk onu bütün safların en önüne alıp koymuştur...

Böylece İslâm, bu mübarek evladının meziyetlerini çok açık bir surette görme imkânını elde etmiştir.

Halife olarak sorumluluklarının üstesinden geldiği kuvvet ve metaneti, bu sorumlulukların altına girmeden önce de mü'min olarak sahip olduğu kuvvet ve metanetin aynıydı...

İslâm'ın ilk günlerinde, ne zaman Resûlullah'ın bir

eziyete maruz kaldığını işitse derhal koşuyor ve kendini feda ederek Resûlullah'ı o sıkıntıdan kurtarıyordu...

Hicret günlerinde bu böyleydi... Kureyş'in bütün imkân ve güçlerini seferber ederek izini süreceklərini kesin olarak bilmesine rağmen Resûlullah'a yol arkadaşı olmaktan son derece sevinç duymuştu...

Uhud Savaşı'nda aynı şey söz konusuydu... O gün okçular, Kureyş'in yenilgiye uğradığını sanarak, Resûlullah'ın emrine muhalefet edip dağın en üst noktasındaki yerlerini terk etmişlerdi. Bunu gören Kureyş ordusu geri dönmüş ve Müslümanlara sıkıntılı anlar yaşatmışlar, onları hezimete zorlamışlardı... Savaş alanı müşriklerin ne denli vahşi olduklarını gösteren şehit cesetleriyle dolmuştu...

O gün Resûlullah (s.a.v.) Ebû Bekir'i tek başına kılıcını çekmiş düşmanlara doğru koşarken gördü. Yüksek sesle ona şöyle seslendi:

"Ey Ebû Bekir! Kılıcını kınına sok. Sana bir zarar gelip de yokluğunla bizi üzüntüye boğma..."

Resûlullah Ebû Bekir'e tekrar seslenerek, geri dönmesini emretti; Ebû Bekir de döndü. Zira onun Resûlullah'ın emrine aykırı hareket etmesi mümkün değildi... Şayet iş ona bırakılmış olsaydı, o şevkle şehâdete koşacaktı...!!

* * *

İşte bu Ebû Bekir'in iç dünyasının, imanın derinliklerinden alıp beslendiği güven dolu kuvvetiydi...

O özgür bir insandı. Aldığı terbiye ve kendisini

kuşatan çevre ona en üstün meziyetleri kazandırmıştı...

Onun imanı, dinin emrettiği bir konuda asla isyan etmeyip, kendisini kurtların paramparça etmesini isteyebilecek kadar dürüst ve yüceydi...

Halife olduktan sonra ve olmadan önceki onun parlak yaşamı, kuvvet, emanet ve isabetli değerlendirmede tek örnekti...

Zira Allah ona, istikamet üzere olan sağlam bir karakter ve sarsılmaz bir iman bahşetmişti...

Bu adamın imanı, O'nu görüyormuşçasına kulluk etme şuur ve bilinci içinde Allah'a teslim olmuştur...

Hayatını imanına adadı...

Zamanın sorumluluklarını takva, emanet ve basiret içinde taşıdı...

N

SİZİN HAYIRLINIZ OLMADIĞIM HÂLDE...

Bu, Allah'tan yardım gören başarılı adam...

Hakim olarak hayatını nasıl yaşadı ve halife olarak

rolünü nasıl yerine getirdi...?

Seyyid olarak doğan ve seyyid olarak yaşayan bu kimse...

Her tür meziyete ve fazilete sahip bu kişi...

İslâm'ı kaçınılmaz bir tehlikeden koruyan ve ona eski canlılık ve dayanıklılığını tekrar kazandıran şahıs...

Kisra ve Kayser'in burçlarının ayaklarının altına serildiği, bütün eski dünyanın önünde tarumar olduğu adam...

Halifelik makamı, onun özünü ya da yaşam biçimini değiştirdi mi..?

Zaferlerinin karşısında alçak gönüllüğünü ve faziletlerini unuttu mu?

Halife olarak halkın tepesinde mi yaşadı..?

Yoksa halkın içinde onlardan biri gibi mi yaşadı..?

Onunla yolculuğumuza devam edelim ve görelim...

Halifeliğinin ilk anlarından başlayalım...

İşte o, yüzünü Resûlullah'ın (s.a.v.) minberine doğru çevirmiş, hayâ ve edep içinde yürüyor. Bu, üzerine çıkarak Resûlullah'ın insanları hidayet ve hak dine çağırdığı minberdir...

İşte o Ebû Bekir (r.a.)... Ona ilk defa çıkıyor...

İki basamak çıkıyor, sonra oturuyor. Bütün basamakları çıkmayı kendine hoş görmüyor...

Resûlullah'ın oturduğu yere oturmayı kendine kabul ettiremiyor..!!

İşte o Ebû Bekir... İnsanlara dönmüş, onlara yönetim esaslarını ve anlayışını açıklıyor:

"İnsanlar...!!

Ben sizin hayırlınız olmadığım hâlde sizin başınıza idareci olarak getirildim...

Şayet iyi bir yönetim ortaya koyacak olursam, bana yardımcı olunuz...

Kötü bir yönetim ortaya koyduğumda da, beni düzeltiniz...

Sizin aranızda zayıf olan, onun hakkını güçlüden alıncaya kadar benim yanımda güçlüdür...

Sizin aranızda güçlü olan da ondan zayıfın hakkını alıncaya kadar benim yanımda zayıftır.

Ben Allah'a ve O'nun Resûlüne itaat ettiğim sürece bana itaat ediniz.

İsyan ettiğimi görürseniz, bana itaat etmek zorunda değilsiniz..."

* * *

Tarih boyunca devlet başkanlarının yönetimleri süresince yaptıkları anlaşmaların ve siyasî açılış konuşmalarının çokluğuna rağmen bunların içinde bunun benzeri bir hikmet ve ölçüt olmadığını görüyoruz...!!

Onun bir an bile bu tavrından vazgeçmemesi ve zerre kadar ondan ayrılmaması, bu üstün duruşa daha bir güzellik ve yücelik katmıştır...!!

Ebû Bekir bu olağanüstü sözleriyle, güven ve

doğruluk üzere, güvenilir devlet başkanının sorumluluklarının neler olduğunu ve erdemli yönetim ve hükümetin özünde ne bulunduğunu öğretiyordu.

"Ben sizin hayırlınız olmadığım hâlde sizin başınıza yönetici olarak getirildim..."

Allah'ım! Bu, söze ne harika bir giriş...!!

Bu söz, devlet başkanını olduğundan farklı görmeye ve onu olduğundan daha fazla yüceltmeye çalışanların gönüllerinden her türlü kuşku ve tereddüdü alıp götüren bir sözdür...!!

O bu sözüyle, devlet başkanlığı makamının, bir üstünlük ve ayrıcalık olmadığı, aksine her seviyesinde meşakkat, sıkıntı ve ağır bir sorumluluğun bulunduğu bir kamu hizmeti olduğu gerçeğini gönüllere yerleştirmek istiyordu.

O bu konuşmasıyla herkese duyuruyordu ki:

Devlet başkanlığı makamı, bir üstünlük sebebi değil; görevdir.

Ululuk vesilesi değil, meslektir.

Devlet başkanı ümmetin içinde herhangi bir "fert"tir... Ama "ümme", fert içinde değildir.

"Ben sizin hayırlınız olmadığım hâlde sizin başınıza yönetici olarak getirildim..."

Doğru...

O onların en hayırlıları değil; çünkü o devlet başkanı...

Fakat o onların en hayırlısı; çünkü o, hikmet sahibi

birisi... Çünkü o, sadakatin, imanın, güvenilirliğin ve onu iki kişinin ikincisi yapan olgunluğun kendisinde bolca bulunduğu Sıddîk'tır.

Bu sözleri söylemek en çok kime yakışmaktadır...?

Kim bu makama... devlet başkanlığı makamına...

Ancak ümmetinin yüceliğine denk bir yüceliğe sahip olabileceğini...

Ancak ümmetinin özgürlük ve bağımsızlığı oranında özgür olabileceğini...

Ancak ümmetinin onur ve gücüne denk bir saygınlık ve kuvvete sahip olabileceğini...

Ve yine ancak halkının teneffüs ettiği güven ortamına eşit bir güven ortamında bulunabileceğini tam olarak kavramış ondan daha lâıyk ve ehil olabilir?

Ona göre bunları sağlamanın yolu, halkın nazarında kendi değerini belirlemekten geçmektedir. O, vatan ve devlet başkanı için ümit edilen her türlü hayır, adalet ve doğruluğun biricik garantisinin bu olduğunu çok iyi bilmektedir...!!

"Ben sizin hayırlınız değilim..."

"Şayet iyi bir yönetim ortaya koyacak olursam, bana yardımcı olunuz..."

"Kötü bir yönetim ortaya koyduğumda da, beni düzeltiniz..."

Ebû Bekir'e göre, halkın görevi de işte bunlardır.

Bu görev, halkın, devlet başkanlarıyla olan ilgi ve alâkalarının özü ve mayasıdır.

Devlet başkanının kendisine ve sorumluluklarını yerine getirmesine yardımcı olmak...

Bu ise halk, devlet başkanına karşı ileri görüşlü bir ortak gibi davranıp, kör bir itaatkâr gibi hareket etmekten vazgeçmedikçe mümkün olmaz...

İyi bir yönetim ortaya koyacak olursa, ona yardımcı olacaklar... Kötü bir yönetim ortaya koyduğunda da onu düzelterekler.

Ebû Bekir bu giriş sözlerinden sonra hukukun üstünlüğü konusuna değiniyor ve üzerine basa basa şöyle diyor:

"Sizin aranızda zayıf olan, onun hakkını güçlüden alıncaya kadar benim yanımda güçlüdür..."

Sizin aranızda güçlü olan da ondan zayıfın hakkını alıncaya kadar benim yanımda zayıftır.

Ben, Allah'a ve O'nun Resûlüne itaat ettiğim sürece bana itaat ediniz...

İsyan ettiğimi görürseniz, bana itaat etmek zorunda değilsiniz..."

* * *

Bu ne muazzam bir doğruluk... Bu ne güzellik...!!

Allah'a iman etmiş bir topluluğun ortasında, bütün bu üstün özelliklere sahip bir adam... Bu insanların kendi yanında ve yardımında olmasını ısrarla isteyerek halifelik görevine başlıyor... Onlar da onunla aynı haklara sahip olacaklar ve onunla aynı görevleri omuzlayacaklar...!!

Evet... O gerçekten yüceydi, hem de ne yüce...!! Söz ve

davranışlarıyla halka bir şeyi öğretiyordu: O bir şeyde onlardan geridir ve bu şey, fazilet, görüş, kendine güven, hak ve doğru olanda sebattır. Bu konularda onlara daima ve ısrarla ihtiyacı olacaktır...

* * *

Çok arzulu ve istekli olmadığı hâlde halife, halifelik makamını kabul etti... O çetin günlerde bu kesin sorumluluklar olmasaydı, çok uzak bir köşeye çekilir, insanların elde etmek için birbirlerini öldürdükleri bu makamdan olabildiğince kaçardı.

"Allah'a yemin ederim ki, bir gün bile emir olmayı aklımdan geçirmiş değildim. Allah'tan gizli ve açık dualarımda hiçbir zaman bunu istemedim."

Bunları söylerken o gerçekten doğru söylüyordu.

Evet, o gerçekten baş-lider olmaya düşkün ve istekli biri değildi...

Şayet bu görevden uzak durduğunda, dininin ve imanının kendisine yüklediği sorumluluklardan kaçmış olacak olmasaydı, elbette o çoktan ortalıktan kaybolurdu...

Mürtedlerin ateşlediği fitneyi kökünden kurutunca, gerçekten bu görevden uzaklaşmaya çalıştı.

Bir gün Hz. Ömer (r.a.) onu evinde ziyaret etti. Ebû Bekir'i ağlar bir hâlde buldu.

Ömer'i yanı başında görünce sanki kurtuluş gemisini bulmuşçasına ona yapıştı.

"Ey Ömer, devlet yönetiminde bana ihtiyaç yok..." dedi.

Ömer, ona sözlerini tamamlama fırsatı vermeden şöyle konuştu:

"Nereye kaçıyorsun..? Vallahi kesinlikle seni görevden almayacak ve senin istifa isteğini de kabul etmeyeceğiz...!!"

Şimdi, onun hayatından bazı canlı kesitlere biraz daha yaklaşalım... Halife, göreve getirildiği gün yaptığı konuşmayı pratiğe geçiriyor...

Sadece İslâm'ın değil... Bilakis tüm hayatın bu mübarek, yüce evlâdını biraz daha yakından izleyelim...

Bu muhteşem devlet adamının, bütün halkın yaşamını afiyet, esenlik, şefkat, güzellik ve güvenle doldurduğunu seyredelim...

Takdir-i ilâhî, onun hukuka ve hakka bağlılığını sınavan bir fitneyle onu imtihan etmektedir.

Resûlullah'ın kızı Fatıma ve Resûlullah'ın amcası Abbas Ebû Bekir'in huzurundadırlar. Ondan vakt-i zamanında bir ganimet paylaşımında Resûlullah'ın payına düşen küçük araziye istemektedirler. Resûlullah (s.a.v.), bu arazinin ürününün bir miktarını Fatıma'ya ve bazı ehlibeytine verir, geri kalanını da ashabından fakir olanlara paylaştırırdı.

Şimdi, Resûlullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Fatıma, bu arazinin, babasından kendisine miras kaldığını düşünerek, Ebû Bekir'e gelmiştir. Ondan bu araziye kendisine vermesini istemektedir.

Ebû Bekir (r.a.) ona ve Abbas'a (r.a.) şöyle der:

"Ben Resûlullah'ın şöyle dediğini duydum: "Biz peygamberler topluluğu, ardımızda miras bırakmayız. Bizden geriye kalan her şey sadakadır." Şimdi ben, Resûlullah'ı yaparken gördüğüm hiçbir işi terk edecek değilim, onu aynen yaparım. Onun bu işlerinden birini bile terk edecek olursam, sapıtmış olmaktan korkarım..."

Ebû Bekir korunup gözetilmeye en lâyık insanın, Resûlullah'ın kızı olduğunu ve Resûlullah'ın onu ne kadar çok sevdiğini ve tercih ettiğini elbette bilmektedir.

Fatıma'nın, kocasının ve çocuklarının bu küçük araziye ne çok ihtiyaçları olduğunu da bilmektedir...

Bu sebeple o, Resûlullah'ın kızına "hayır" demektense, neşe içinde her türlü sıkıntıya girmeye razıdır.

Fakat buna rağmen, ona bu sözü söyledi...!!

Çünkü o, Resûlullah'a, onun dinine ve yoluna iman ettiği vakit Resûlullah'ın yolu onun için kanun olmuştu. Onun kanuna olan imanı, Allah'a ve Resûllah'a olan imanından asla ayrılmaz.

Resûlullah (s.a.v.), *"Biz peygamberler topluluğu, ardımızda miras bırakmayız."* buyurmuştur.

Öyleyse bu, dinin iman edilmesi gereken esaslarından biri olmuştur: Hiçbir peygamber ardında miras bırakmamıştır.

Böylece o kendisini iki sadakat ve bağlılık arasında bulur:

Resûlullah'ın en çok sevdiği kişi olan kızının şahsında

Resûlullah'a olan sadakat ve bağlılığı ile...

Yine Resûlullah'ın koymuş olduğu kanuna olan sadakat ve bağlılığı.

Fakat tereddüt edecek, bocalayacak değildir...

O, sıradan halkın imanına değil; dâhî insanların imanına sahiptir...

Bu her tür yakınlık ve iltifat karşısında kararlılığından ödün vermeyen imandır...

Hz. Fatıma (r.anha), Ebû Bekir'in (r.a.) cevabını duyunca yüzünü üzüntü ve acı kapladı.

Ebû Bekir, onun Resûlullah'a itaatte en ileri olanlardan olduğunu ve asla onun emrine karşı gelmeyeceğini biliyordu... Fakat Resûlullah'ın böyle bir söz söylemiş ve böyle bir kanun koymuş olabileceği hususunda Fatıma'nın tereddütleri vardı.

Bunun üzerine Ebû Bekir, Ömer'e, Talha'ya, Zübeyr'e, Sa'd bin Ebû Vakkas'a ve Abdurrahman binAvf'a haber gönderip, onları da bu iş için çağırdı. Fatıma'nın önünde onlara sordu:

"Göklerin ve yerin, emriyle varlık bulup süregeldiği Allah'ın adına bize söyleyin:

Resûlullah'ın, "Biz peygamberler topluluğu, ardımızda miras bırakmayız. Bizden geriye kalan her şey sadakadır." buyurduğunu bilmez misiniz?"

Fatıma, yeni bir kanıtla halifeye itiraz eder ve şöyle der:

"Sen de biliyorsun ki, Resûlullah o araziyi bana

sağlığında hibe etmişti. O arazi miras sebebiyle değil; hibeden dolayı bana aittir."

Ebû Bekir bu itiraza şöyle cevap verdi:

"Evet, biliyorum... Fakat ben Resûlullah'ın, ihtiyacınızı görecektene kadar miktarı sizlere verdikten sonra bu arazinin geri kalan ürünlerini fakirler, yoksullar ve yolda kalmışlar arasında paylaştığını gördüm... Bu demektir ki, Resûlullah (s.a.v.), bu arazinin ürünlerinde fakirlerinde her zaman hakkının bulunmasını arzu ve murad etmiştir."

"Bırak da bu arazinin kullanımını bize ait olsun. Resûlullah'ın zamanında olduğu uygulama üzere devam edelim."

"Bunu doğru bulmuyorum. Çünkü ben, Resûlullah'ın vefatından sonra idareci olarak başınıza getirildim. Bu sebeple ben, Resûlullah'ın yaptığı gibi yapmaya sizden daha fazla hak sahibiyim...!!"

Halifeliğinin ilk dönemlerinde Ebû Bekir'in karşı karşıya kaldığı bu imtihanı, hakka ve kanuna olan imanının nasıl binbir meşakkat ve sıkıntıyla aştığını Ebû Bekir'den başkası bilemez...

O bu imtihanda büyük bir zafer kazandı...!!

* * *

Ebû Bekir'in hukuka olan saygısı, yönetim sorumluluğunu birlikte yerine getirdikleri insanlara olan saygısıyla bütünleşmiştir, bu ikisini de birbirinden ayırmak mümkün değildir.

Ebû Bekir, kendisinden daha önce bir miktar söz

ettiğimiz komutan Üsâme'yi uğurluyor. Bu ordunun askerlerinden biri de Hz. Ömer'dir.

Ebû Bekir, Ömer'in Medine'de hilâfet merkezinde kalmasını çok istiyordu... Müslümanların halifesi sıfatıyla çıkaracağı bir kararla bunu pekâlâ yapabilirdi. Fakat böyle bir davranış, atanmış yetkili bir memurun görüşü alınmadan, kendi bildiğini okumak anlamına gelecektir. Kaldı ki bu memur, görevini en iyi biçimde tamamlayabilmek için yakınında birtakım garantörlerin de bulunmasını istemektedir.

Bu garantörlerden bir tanesi, bu memurun tam bir otorite ve yetkiyle donatılmış olmasıdır.

Bu durumu çok iyi bilen Ebû Bekir, ordu komutanı "Üsâme"ye yaklaştı. Ondandır fısıltılı bir sesle şunu rica etti:

"Ömer bin Hattab'ı bana bırakmaya ne dersin? Onun benimle kalmasının çok daha faydalı ve iyi olacağını düşünüyorum."

Üsâme bu ricayı derhâl kabul etti...

Hâlbuki Ebû Bekir, bunu iltifat veya alçak gönüllük olsun diye yapmamıştı.

O bunu görevi gereği yapmıştı...

Şayet Üsâme o gün, "Hayır!" deseydi, bu karara muhalefet etmesi veya kendi yetkili memuruna danışmadan Hz. Ömer'i yanında alıkoyması halifeye yakışmayacaktı...!!

* * *

Üstün bir yönetim ve ulu bir devlet başkanı görmek isteyen kimse, halife seçildiği günün ertesi sabahında Ebû

Bekir'i izlesin... İşte evinden çıkıyor... Omzuna epeyi miktarda elbise yüklemiş, gidiyor...

Yolda Ömer (r.a.) ve Ebû Ubeyde bin el-Cerrâh'la (r.a.) karşılaşıyor. İkisi soruyor:

"Ey Allah Resûlü'nün halifesi nereye?"

"Çarşıya..." diye cevaplıyor.

Bu kez Ömer:

"Sen Müslümanların devlet başkasın, senin çarşıda ne işin olabilir?" diyor.

Ebû Bekir, Ömer'e:

"Ailemi nasıl geçindireceğim...?!" karşılığını veriyor.

Başına getirildiği halifelik makamı, bu yüce şahsiyette en küçük bir kibir ve gurura sebep olmuyor. Yaşam tarzını ve seviyesini değiştirme yönünde onda en küçük bir istek ve arzuya yol açmıyor.

Bunun üzerine Ömer şöyle diyor:

"Gidelim de devlet hazinesinden sana bir miktar maaş belirleyelim."

Hep birlikte mescide gidiyorlar... Resûlullah'ın tüm ashabı da mescide çağrılıyor... Hz. Ömer, kendi işlerinden feragat edip devlet yönetimine zaman ayırdığı için halifeye maaş bağlanması yönündeki düşüncesini dile getiriyor...

Orada ona ancak geçinmesine yetecek miktarda bir maaş belirlediler... Günlük olarak bir koyunun birazı ile yıllık 250 dinar... Daha sonra bu maaş, günlük bir koyun ve yıllık 300 dinara yükseltildi.

Allah, Müslümanlara rahatlık ve bolluk kapılarını açıp da Şam ve Irak mahsulleri Medine'ye akmaya başlayınca kadar Ebû Bekir ve ailesi bu maaşla geçindiler.

Ebû Bekir, sadece zahidliği gereği kanaatkâr davranmıyordu. Bunun ötesinde onun kanaatkârlığı, hayat felsefesinin bir parçasını oluşturuyordu...

O helâl lokmayı kutsal biliyor, şüpheli en küçük bir kırıntının bile midesine gitmemesi için oldukça titizlik gösteriyordu...!!

Ona göre, helâlinden beslenmenin yolu, israf edecek derecede bol nimete kavuşmak değildi. Çünkü bir yerde israf varsa, orada gayrimeşru yaşamın yolları açılmış demektir.

"Muhammed" in (s.a.v.) halifesi Ebû Bekir, mürşidi ve peygamberi Muhammed'den (s.a.v.) gördüğü üzere, midesine şüpheli bir tek lokma gitmektense, karnına iki büyük kaya parçası bağlamayı tercih etmişti...!!

İmam Buhârî'nin, "Sahîh"inde naklettiğine göre, Resûlullah'ın halifesinin bir erkek hizmetçisi vardı. Bu hizmetçi bir gün ona yiyecek bir şeyler getirdi. Halife Ebû Bekir, getirilenlerden yedi. Yemeyi bitirince hizmetçisi ona:

"Ey Resûlullah'ın halifesi, bunun ne olduğunu biliyor musun?" dedi.

Bunun üzerine Ebû Bekir:

"Nedir?" diye sordu.

Hizmetçi:

"Ben cahiliye döneminde bir adamın fahna bakmıştım. Hâlbuki falcılıktan da hiç anlamazdım; adamı aldatmıştım... O adamla bugün karşılaştık da

bana bu yediklerini verdi." diye cevapladı.

Bu cevap üzerine Ebû Bekir, elini ağzına soktu, derken yediklerinin tamamını kustu.

"es-Safve" kitabının yazarı bu olayla ilgili olarak şunları kaleme almış:

Bunun üzerine çevresindekiler Ebû Bekir'e:

"Allah sana acısın... Sadece bir tek lokma için bunu yapmaya ne gerek vardı?" diyerek itiraz ettiler.

Ebû Bekir onların bu itirazlarına şu cevabı verdi:

"Allah'a yemin ederim ki, şayet bu bir tek lokma, canım çıkmadan midemden çıkmayacak olsaydı bile canımı verir, o lokmayı yine de çıkarırdım. Çünkü ben Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu işittim:

"Haramla beslenmiş her bedene en çok yakışan ateştir."

Ben de bu lokma sebebiyle bedenimin az da olsa haramla beslenmiş olmasından korktum."

* * *

Devlet hazinesinden, toplumun geleneğine göre kendisine ve ailesine yetecek miktardan fazlasını almama hususunda son derece titizdi. O halife olduğu hâlde devlet hazinesine asla elini uzatmadı... Kendisi ve ailesinin yediği dövülmüş hububat türü yemekten başka dünyanın lezzetlerine yönelmedi... Giydiği sert ve kalın elbiselerinden başka elbiselere sahip olmadı...

Bütün bunlara rağmen vefatından az önce kızı Hz. Aişe'yi (r.anha) yanına çağırdı ve ona şöyle dedi:

"Halifelik görevine getirildiğinden bu yana Ebû Bekir'in edindiği mal varlığını tespit edin ve bunlardan geriye kalanları devlet hazinesine iade edin."

Dudaklarında bu kelimeler sürekli döküldüğü hâlde Ebû Bekir'in tertemiz ruhu yaratıcısına yükseldi.

Ebû Bekir'i bu denli kaygılandıran bu mal acaba neydi...?!

Halife olduğu dönemde edindiği serveti neden ibaretti ki, bu servete sahip olarak Rabbine kavuşmaktan bu denli korkuyordu...?!

İyi bakın...

Ebû Bekir'in vefatının hemen sonrasında kızı Aişe, babasının sözünü ettiği servetini topladı ve onlar beraberinde olduğu hâlde yeni halife Hz. Ömer'e biat etmeye gitti. Babasının vasiyetini yerine getirmek için yaptı bunu. Ebû Bekir'in servetini Halife Ömer'in önüne koydu. Önüne konulanlar karşısında Ömer gözyaşlarını tutamayıp, hıçkırarak ağlamaya başladı:

"Allah, Ebû Bekir'e merhamet etsin... Kendisinden sonra gelecekler için çok zor bir duruş ortaya koydu..."

Ömer, bu sözleriyle, Ebû Bekir'in, kendisinden sonra gelecek hiçbir halifenin benzerini ortaya koyamayacağı, oldukça ileri ve üstün bir tavır ve tutum sergilediğini söylüyordu.

Peki, Ebû Bekir'in serveti önüne konulduğunda Ömer'i bu denli ağlatan neydi..?!

Bu akılla anlaşılabilir bir durum değildir...

Bütün servetini İslâm'ın uğrunda kullanmış olan bu adamın...

Kendi devlet başkanlığı günlerinde Şam ve Irak hazinelerinin hilafet merkezine akmaya başladığı halifenin...

Vefatından sonra geriye bıraktığı terekesi...

Ebû Bekir'in ardında bıraktığı ve ısrarla devlet hazinesine iade edilmesini istediği miras...

İşte orada...

* Üzerinde suyunu taşıdığı 1 adet katır..!!

* Hayvanından sütünü sağarken kullandığı 1 adet süt sağma âleti..!!

* Delege ve heyetleri karşılarken giydiği 1 adet kaftan..!!

"Ben sizin hayırlınız değilim."

Bu büyük ve üstün insan, bu sözü hayatının ve yönetiminin sloganı yapmıştı.

O elbette bu sloganı, sadece alçak gönüllüğünden ileri gelen bir davranışla tekrarlamıyordu. O bu sloganla kendi öz ve mayasını ortaya koyuyor ve bu sloganı, davranışlarını belirleyen ilkelerin tepesine yerleştiriyordu.

O gerçekten kendisini hiç kimseden hayırlı ve üstün görmemişti.

Allah onun hakkında şu âyetleri indirdi:

"Eğer siz ona (Resûlullah'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil); ona Allah yardım etmiştir: Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebû Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı..."^{13[13]}

O, İslâm gelmeden önce Kureyş'in ileri gelen şahsiyetlerinden biriydi.

Müslüman olduğu andan itibaren de Resûlullah'ın

---

^{13[13]} Tevbe, 40.

yanında yer aldı ve bu süre içinde kimse onun aleyhinde olamadı.

Zenginliğinin zirvesindeyken Müslüman oldu. Fakat ne kendisi ve ne ailesi için bir tek dirhem bile biriktirmedi. Bütün servetini Allah'ın dini uğrunda kullandı. Köleleri azat etti, kendi canı çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirdi. Resûlullah da onu mescide açılan tüm kapıların kapatılıp sadece bir tek kapının açık bırakılmasını emrederek onurlandırdı... Bu, Ebû Bekir'in kapısıydı.

Resûlullah (s.a.v.) kendi şahsî işi için asla kimseye kızmazdı... Ama Ebû Bekir'in şahsına yönelik en küçük bir kötü girişime sessiz kalmıyor, derhal tepki gösteriyordu...

Resûlullah (s.a.v.) cemaate namazı kıldırması için kendi yerine onu geçirdi ve bunda ısrar etti.

Resûlullah'tan sonra da Müslüman halk, halife ve devlet başkanı olarak ona biat etti.

Çetin mücadelelere sahne olan dinden dönme hareketiyle karşı karşıya kaldı ve Allah bu fitne karşısında ona kesin bir zafer ihsan etti...

Atının nallarının ve askerlerinin ayakları altında, Bizans ve İran kalelerinin birer birer ezildiğini gördü... Bütün eski dünyanın, kendi muzaffer sancağı altında yok olmaya doğru gittiğine şahit oldu.

Bütün bu gördükleri ve yaşadıkları bir an bile onu herhangi bir kimseden hayırlı olduğu düşüncesine götürmedi...!! Her zaman sağ eliyle kalbini tutuyor ve Resûlullah'ın şu duasıyla dua ediyordu:

"Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım! Kalbimi dininde sabit kıl."

Bütün insanlığa yetecek böyle bir imanın sahibi bu insan, kalbinin haktan başka yöne kaymasından korkuyordu...

Bundan dolayı gözyaşları içinde şöyle diyordu:

"Keşke budanıp kesilen bir ağaç olaydım..!!"

Allah katındaki üstün makamı kendisine hatırlatıldığında ise:

"Allah'a yemin ederim ki, ayaklarımdan biri cennette olsa bile ben Allah'ın tuzağından emin ve güvende olamam." diyerek karşılık veriyordu.

Onun, *"Ben sizin hayırlınız değilim."* sözü, kendi karakter ve derin anlayışına güvenen bir ifadenin ürünüydü...

O bunun içindir ki, her türlü üstünlük ve gurur davranışından olabildiğince uzak duruyordu.

* * *

O böylece hayatını üstün bir çizgide sürdürerek, bu prensibi hayata geçirerek yaşadı.

Büyük bir servete sahip olduğu gün kendi kendine sordu:

"Müslümanlar bu derece yoksulluk içinde bulunurlarken bu zenginlik bana niçin veriliyor? Ben onlardan hayırlı olduğum için mi?"

Sonra bu soruyu yine kendi cevapladı:

"Hayır, ben onlardan hayırlı değilim... Öyleyse hep

birlikte bu zenginlik ve servetten eşit seviyede faydalanalım..."

O bu anlayışla tüm malını Allah'ın dini uğrunda tüketti. Nihayet yine cömertçe harcadığı bir gün Allah Resûlü ona şöyle sordu:

"Ey Ebû Bekir, geride ailene ne bıraktın?!"

"Onlara Allah'ı ve Resûlünü bıraktım." diye cevap verdi Ebû Bekir.

O halife olup, son derece rahat ve lüks bir yaşamın kapılarını kendisine açacak muazzam bir zenginliğe tanık olunca devlet hazinesinden, asgarî yaşamın gerektirdiği miktardan fazla maaş almayı reddetti. Sıradan herhangi bir aile bile, Ebû Bekir ailesinin sahip olduklarının tümüne sahipti.

Yine kendisine sordu:

"Niçin hak ettiğinden daha fazla maaş alsın ki?! Kendisi diğer insanlardan daha mı hayırlı ki kendisini onlardan ayrıcalıklı tutsun ve daha fazla maaş alsın?!"

Yine sorusunu kendisi cevapladı:

"Hayır, hiç kimseden hayırlı değilim... Öyleyse toplumdaki sıradan bir vatandaş gibi yaşamalıyım."

Oysa o halife olmadan önce geliriyle doğru orantılı bir yaşam standardına sahipti... Bol kazanç ve refah içinde bir yaşam...

Ebû Bekir ve ondan sonra Ömer el-Faruk, hilâfet makamına geldiklerinde eşine az rastlanır bir duruş ve yönetim sergilemişlerdir...

Nerede..?

Kelimenin tam anlamıyla yeni bir toplum içinde...

Dünyanın kapılarını çalan, her tarafta zafer bayrakları dalgalanan yeni bir toplumda...

Bu durumdaki bir toplumun yöneticilerinde ne kadar zühd ve vera sahibi olurlarsa olsunlar bir miktar kibir ve lüksün bulunması kaçınılmazdır...

Fakat bunların hiçbiri asla olmadı... Aksine tam tersi oldu...

Ebû Bekir (r.a.), gözyaşları içinde şu sözleri tekrarlayarak yaşadı:

"Keşke budanıp kesilen bir ağaç olaydım..!!"

Ömer (r.a.), gözyaşları içinde şu sözleri tekrarlayarak yaşadı:

"Keşke Ömer'in annesi Ömer'i hiç doğurmasaydı..!!"

Bu ikisi, insanlara kısıra ve kayserin hırsızlıklarını anlatıyorlardı. Halbuki bu esnada kendileri bol yamalı elbiseler giyiyorlardı...!!

Ebû Bekir (r.a.) öleceği zaman katırının, süt sağma aletinin ve kaftanının devlet hazinesine iade edilmesini ısrarla istedi...

Ey üzerinde yaşadığımız bu gezegenin sakinleri...!!

Sizde bu eşsiz örneklerin bir benzeri var mı...?!

Dikkat ediniz! Bu, Kur'an okuludur...

Dikkat ediniz! Bu, Muhammed (s.a.v.)'in okuludur...

* * *

"Ben sizin hayırlınız değilim." sözü Ebû Bekir'in nasıl şahsiyet sahibi olduğunu bize çok iyi anlatmaktadır...

O Müslüman olduğu ilk günden itibaren kendini diğer

insanlarla eşit tutuyordu.

Gelin şimdi hep birlikte Resûlullah'ın ashabından Rebîa el-Eslemî'ye kulak verelim.

Ebû Bekir'le bir tartışmamız olmuştu. Bu esnada bana hoşlanmadığım bir kelime kullandı. Ardından buna çok pişman olup, bana:

"Ey Rebîa, sen de bana aynı kelimeyi söyle de böylece ödeşmiş olalım." dedi. Ben:

"Hayır, söylemeyeceğim." dedim. O da bana:

"Ya benden hakkımı alırsın ya da seni Resûlullah'a şikâyet edeceğim." karşılığını verdi. Ben yine:

"Hayır, ben bu kelimeyi söylemeyeceğim." dedim.

Bunun üzerine Ebû Bekir, yanımdan ayrılarak, Resûlullah'a gitti. Ben de ardı sıra gittim. Derken "Eslem" kabilesinden de insanlar gelerek, Ebû Bekir'e dediler ki:

"Allah Ebû Bekir'e acısın... Hangi sebepten dolayı Resûlullah senin aleyhine konuşuyor? Sana kızıp söyleniyor?!"

Bunun üzerine ben onlara dedim ki:

"Susun, bu Ebû Bekir'dir... Bu kimse, Allah'ın, hakkında Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebû Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı..." buyurduğu kişidir. Sakın hiçbiriniz onunla ilgilenmesin. O sizin beni desteklediğinizi görürse öfkelenir. O öfkelenince Resûlullah da hiddetlenir. Bu ikisinin öfkelenmesinden dolayı Allah gazaplanır ve Rebîa helâk olur."

Böylece Ebû Bekir'in peşinden gittim. Nihayet

Resûlullah'a geldi ve olanları anlattı. Resûlullah bana doğru başını kaldırdı ve şöyle dedi:

"Ey Rebîa, Ebû Bekir'le derdin nedir?"

"Ya Resûlullah!" dedim, "Ebû Bekir hiç hoşlanmadığım bir kelimeyi bana söyledi. Sonra da benim de kendisine aynı sözü söylememi, bu şekilde ödeşmemizi istedi. Ama ben bunu yapmayı reddettim."

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İyi yapmışsın ey Rebîa. O sözü ona karşı tekrarlama; fakat şöyle de: "Ey Ebû Bekir, Allah seni bağışlasın."

Bunun üzerine ben de, *"Ey Ebû Bekir, Allah seni bağışlasın."* dedim. Ebû Bekir, ağlayarak yanımızdan uzaklaştı."

Şimdi bu hangi kelimedir görelim...

Bu bir an ağzından çıkıvermiş olan bir tek kelimedir...

Bu kelimenin müstehcen bir söz olması asla mümkün değildir. Çünkü Ebû Bekir'in ahlâkı buna elvermez. Ondan cahiliye döneminde bile böyle sözler duyulmamıştır.

Bu basit bir kelimedir; fakat Rebîa'da çok olumsuz bir etki yapmıştır... Bu sebeple Ebû Bekir derinden sarsılmış ve ısrarla kendisine de aynısının söylenerek kısas yapılması teklifinde bulunmuştur. Hâlbuki o sırada Ebû Bekir, Resûlullah'tan sonra ikinci sırada gelen adamdır...!!

Ebû Derdâ (r.a.) da buna benzer bir olayı bizimle paylaşıyor:

"Resûlullah'ın yanında oturuyordum. Derken elbisesinin eteğinden tutmuş, bacakları görüldüğü hâlde Ebû Bekir çıkageldi.

"Ya Resûlallah, Ömer'le tartıştık." dedi, "Fakat ben çok geçmedi pişman oldum ve ondan beni bağışlamasını istedim. Fakat o bunu reddetti."

Resûlullah ona:

"Ey Ebû Bekir, Allah seni bağışlasın." karşılığını verdi.

Daha sonra Ömer yaptığından pişman oldu. Ebû Bekir'in evine geldi; ama onu bulamadı... Sonra Resûlullah'ın evine gelerek, ona:

"Ya Resûlallah, ben zulmettim... Ya Resûlallah, ben zulmettim..." dedi.

Resûlullah (s.a.v.), ona, "Allah beni sizlere peygamber olarak gönderdiğinde siz yalanlarken Ebû Bekir bana inandı ve beni canı ve malıyla destekledi. Şimdi siz arkadaşımı bana bırakacak mısınız?... Şimdi siz arkadaşımı bana bırakacak mısınız?" diyerek tepki gösterdi."

Ebû Bekir'in dudaklarından Ömer'i yahut Rebîa'yı rahatsız edecek bir kelime çıkmışsa, bunu onun şahsına söylememiştir. Önemli değil; böylesine üstün bir duruşun sahibi olan ve her türlü fedakârlığı sergileyen Ebû Bekir'i Allah bağışlayacaktır... Çünkü Allah'ın ona bağışladığı başarı ve üstün erdemler, asla onu gurur ve kibre düşürmemiştir. Aksine bunlar, onu daha çok şükretme, alçak gönüllü ve irfan sahibi olma yönünde teşvik etmiştir.

* * *

Halife olmadan önce ve olduktan sonra insanlarla

ilişkileri böyleydi.

O, onlardan hayırlı değil...

Fakat onun, kendisini diğer insanlardan farklı kılan göz alıcı fazileti ve dağlar gibi ululuğu vardı...!!

N

ANNE..!! KOYUN SAĞAN ADAM GELDİ...

Sadeliği, heybet ve azametini meydana getiren en önemli esastı...

Halife olmadan önce de oturduğu mahalle halkına son derece önemli ve güzel hizmetlerde bulunmuştı...

Komşuları arasında, kocaları ölmüş veya Allah'ın dini uğrunda şehit olmuş olan elden ayaktan düşmüş yaşlı kadınlar vardı... Aynı şekilde babaları ölmüş yetim çocuklar da bulunuyordu...

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- yaşlı kadınlar için koyunlardan süt sağıyor...

Yetim çocukların da yemeklerini hazırlayıp, onları doyuruyordu...

Halife olup, devletin işlerini omuzlayınca, bu yaşlı kadınların esef ve üzüntüleri kulağına geldi... Onlar, bu iyi adamın kendilerine sunduğu bu karşılıksız hizmetten mahrum kalacaklarını söylüyorlardı... Fakat o, bunların kendisi hakkındaki zanlarını boşa çıkardı...

* * *

Bir gün o evlerden birinin kapısı çalındı. Küçük bir kız çocuğu kapıya koştu. Kapıyı açmasıyla bağırmaları bir oldu:

"Anne...!! Koyun sağan adam geldi..."

Anne yerinden kalktı, kapıya gelince yüce halife ile karşılaştı... Kadın utanmıştı, kızına çıkıştı:

"Vah sana! Niçin Resûlullah'ın halifesi demiyorsun..?!"

Ebû Bekir, başını eğer. Kendi kendine bir şeyler mırıldanır.

Sanki şunları söyler:

"Bırak onu. Allah'a sunduğum en güzel amelle beni anlattı."

Ardından süt sağıcısı adam, kendine farz kıldığı görevini yerine getirmek üzere ilerledi...

Doğru...

Elden ayaktan düşmüş yaşlı kadınlar için süt sağan adam...

Yetimler için elleriyle ekmek yapan adam...

Sade, şefkatli ve hayata karşı görevini yerine getirmede fedakâr...

Bu özelliklere sahip olan Ebû Bekir, acaba bugün, modern çağda devlet başkanı olsaydı, bu anlayış ve duruşu değişir miydi?

Asla...

Süt sağmayacağı, elleriyle ekmek pişirmeyeceği doğrudur. Ancak onun bu karakter ve ahlâkı, en küçük bir

cimrilik göstermeksizin çağın ruhuna en uygun şekilde kendini gösterecektir...

Bu iyiliksever insanın sadeliği ve şefkati, olağanüstü işlerdendir....

Resûlullah (s.a.v.) ondan söz edip:

"Ümmetimin fertlerinden ümmetime en şefkatli olan kimse, Ebû Bekir'dir." derken ona hakkını vermiştir.

O her türlü insanî acı ve üzüntüyü hisseden hisli bir kalbe sahipti...

İyi, doğruyu seçebilen ve sevgi dolu kalbinin tavsiyelerini yerine getirmede çabuk davranan mübarek bir iradeye sahipti...

* * *

İslâm'ın ilk yıllarında, ne zaman işkence altında inleyen bir Müslümana rastlasa, durumuna tahammül edemiyordu... İşkence edilen köleleri gördükçe kalbi acıdan parçalanıyordu. Bu sebeple tüm servetini onların azat edilmesi uğrunda kullandı ve onların tümünü sahibinden para karşılığında kurtarıp azat etti.

Bilal... Âmir bin Führeyre... Zübeyre... Ümmü Abes... en-Nehdiyye ve kızı... Amr bin Müemmil'in cariyesi... ve daha başkaları...

O büyük bir şahsiyetti... O onları azat ederken şunu düşünüyordu: Böyle yapmakla onlardan önce kendini azat ediyordu... Çünkü Allah ona servet ve İslâm nimeti vermişti. Elinden geldiğince tüm zalim zincirleri kırması onun boynunun borcuydu...

Bilal'i efendisinden satın alıp azat ettiğinde efendisi Bilal'i küçümseyerek şöyle demişti:

"Bir okıyyeden^{14[14]} fazla vermeyi reddetmiş olsaydın bile onu sana yine satardım..."

Ebû Bekir (r.a.) ise ona şu cevabı vermişti:

"Aksine siz en az yüz okıyye isteseydiniz ben onu da vermeye hazırdım..."

O gün Mekke'de halkın ağzında dilden dile dolaşan bir söz vardır:

"Ebû Bekir, köleleri azat etmek için malını çok cömertçe kullanmaktadır."

Bunun üzerine köle sahibi bazı kimseler, bütçeleri krize girdiğinde, Ebû Bekir gelsin de kurtarsın diye kölelerine yaptıkları azabın dozunu arttırmaya başlarlar. Ardından bu kişiler, içinde buldukları parasal darboğazı aşmak için gereken parayı isterler...

Kuşkusuz Ebû Bekir, çok şefkatli ve çok hisli bir insandı...

Bütün insanlığın sahip olduğu merhamet ve yardımseverlik duygusunun tamamı âdeta kendisine bahşedilmiş bir insandı...

Bu şekilde... Bu iş için yaratılmış gibiydi...

Cahiliye döneminde de onun ahlâkı aynıydı...

Bir kez olsun onun kavga yaptığı, sövdüğü, veya birine kötü söz ve davranışta veya insan onuruna yakışmayan bir harekette bulunduğu yahut malı ve makamı konusunda cimrilik yaptığı görülmemiştir...

---

^{14[14]} Okıyye: Buna "ukıyye" ve "kıyye" de denir. Tartılan şeye nispetle ve yine yöreden yöreye miktarı değişen bir tartı ölçü birimidir. Okıyye için kaynaklarda 29,75 gramdan 1300 grama kadar çok farklı miktarlar belirtilmiştir. Biz bunlardan aşağıdaki kaynağın tartılan malzemeyi esas alan ölçüsünü tercih ederek; altın ve gümüş dışındaki şeyler için 1 okıyyeyi 127 gr; gümüş için 119 gr, altın için 29,75 gr. olarak kabul ediyoruz. Okıyye için bkz. Mehmet Erdoğan, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, "Ukıyye" mad. İstanbul, 1998.

Müslüman olunca onun bu yaratılıştan kaynaklanan doğruluğuna, dininden kaynaklanan doğruluğu eklendi...

* * *

Tüm duygu ve davranışlarında "Rabbânî" idi...

Allah'ı görüyormuşçasına O'na ibadet ediyordu... Bütün insanlara "Allah'ın eşit kulları" anlayışıyla yaklaşıyor ve davranıyordu...

Ebû Bekir'in vefatından sonra Ömer, onun hanımı "Esmâ bint. Umeys"e gelerek onun bu ibadetini sordu:

"Ebû Bekir yalnızken Rabbine nasıl ibadet ederdi?"

Esmâ şöyle cevaplıyordu bu soruyu:

"Seher vakti olunca kalkar, abdest alır ve namaz kılardı... Sonra yine kılardı... Sonra gözyaşları içinde Kur'an okurdu... Bu hâlde secde ederdi... Ağlayarak Rabbine dua ederdi... Ben o gün evde yanmış bir ciğerin kokusunu alırdım."

Bunu duyan Ömer gözyaşlarını tutamaz.

"Hattab'ın oğlunda bunların hiçbiri yok...!!"

Ebû Bekir'den çevresine yayılan yanmış ciğer kokusu...!!

Neredeyse hiçbir yanlış söz ve davranışı bilinmeyen bu tertemiz adam, Allah korkusundan vaveylâlar koparan nefsin ve O'na olan saygısından âdeta ateşte kavrulan organların sahibiydi...

Evet... Onun, Rabbine olan saygısı, bütün ruhunu, korku, hayâ ve tevazuuyla doldurmuştu...

O kesin olarak biliyordu ki, Rabbine olan saygısı,

O'nun kullarına karşı saygılı olmadıkça tam olmayacaktır...

O böylece insanlarla ilişkisini, buna uygun şekilde kuruyor ve sürdürüyordu... Hatta bu ilişkilerin, Allah'ın, onun kalbine ve vicdanına yerleştirdiği "Rabbânîlik"e uygun olmasına titizlik gösteriyordu...

Bu "Rabbânî" adam, insanlara kendisinden beklentilerini değil, bundan öte, gücünün yettiğini veriyordu... Gücü ise çok, pek çok vermeye yetiyordu...

Sonra onu daima her göreve... Her krize... Her fedakârlığa koşarken görüyoruz...

Resûlullah'ın sağlığında ve onun vefatından sonra İslâm davetine yönelik buhran ve sorunlarda ortaya atılan ruh, dul ihtiyarlara süt sağmaya ve yetimler için ekmek yapmaya onu yönlendiren ruhun ta kendisiydi...

Ahlâkındaki sadeliği, yaratılışındaki sadelikle tam bir uyum sergiliyordu... Mizaç ve huyundaki sadelik de ona olağanüstü bir yücelik kazandırıyor... Böylece onu meydana getiren sadelik, harika bir şahsiyet ortaya çıkarıyordu...

Bu yüce şahsiyetin fiziksel yapısındaki sadeliği görmek istersek, işte kızı Hz. Aişe (r.anha) onu bize anlatıyor:

"Beyaz tenli... İnce yapılı... Seyrek sakallı... Sırtı eğik... Yüzü bir deri bir kemik denecek kadar zayıf... Gözleri çökük... Tümsek alınlı..."

İman ve yücelik sanatında tüm insanlığa üstadlık yapmak için Allah'ın seçtiği insan işte bu adamdı...

Çağının iki süper gücü olan İran ve Bizans'ın ölüm haberlerinin ilk satırlarının yazılmaya başlandığı adam

olmak üzere seçilen kişi, işte bu adamdır...

Dini, doğu ve batıda ışık hızıyla yayılacak ve bütün dünyayı medeniyet ve mutlulukla dolduracak olan Resûlullah'ın ilk halifesi olmak üzere seçilmiştir o...

Evet... Heybet ve ululuk, bu zayıf bedende yerini ve değerini bulmuştur...

O "melekler"e özgü bir yapının sahibi değildir... Onun yaratılışında avare takımına ait özellikler de yoktur...

Âdeta Allah (c.c.), yaşadığı sürece hiçbir şeyden, insanların gözü önünde olmaktan duyacağı sıkıntı kadar rahatsız olmayacağını bilmiş ve onu diğer insanlardan farklı ve dikkat çekici bir yaratılışta yaratmamıştır... Onun için bu zayıf bedeni ve sıradan görünümü ezelde uygun görmüş ve takdir etmiştir...

Kızının onu nasıl anlattığına dikkat ediniz:

"Yüzü bir deri bir kemik denecek kadar zayıf... Gözleri çökük... Tümsek alınlı..."

Evet... Kureyş'in efendisi, Resûlullah'ın halifesi, irtidat ordusunu hezimete uğratan ordunun komutanı ve dul yaşlı kadınlar için süt sağan bu adamda anormal hiçbir durum yoktur...

Ama iki göz... Sanki iki parlak yıldızmışcasına çevresine ışıltılar saçan gözleri dikkatleri üzerine topluyor...

Bu iki göz, yüksek alnın altında yerleşmiş... Kalpte olan tüm ışık, güç ve sevgiyi dışa aksettiriyor...

Üzücü bir olaya tanık olduğunda da şefkat, acıma ve yardımseverlik hisleriyle ışıltılar saçarak parıldıyor...

Bir zulüm ve haksızlığa şahit olduğunda mukaddes bir ateşle alev alev yanıyor...

Bir insan yüzüyle karşı karşıya geldiğinde o an o yüzü okuyor...

Allah'ın âyetleriyle karşılaştığında Allah'a karşı duyduğu korku ve saygının büyüklüğünden yaşlara boğuluyor...

Bunlar gerçekten çökük iki gözdür... Fakat hiçbir sıkıntı yaşamadan, kolaylıkla hakkı görmek ve hak üzere olmak için yaratılmışlardır...

Bedeni narin ve ince yapılıdır... Fakat yine bu beden, taşıdığı enerji ve güçle yerinde duramamaktadır...

İşte bu mütevazı bedeninin içinde insanoğlunun en yüce ve en ulu ruhu barınmaktadır...

Dahası...

İşte bu Sıddîk'tır... Yazarlar onun hakkında ve fazileti konusunda ne yazarlarsa yazsınlar asla onun değerini yüceltmiş olamazlar... Onlar ancak bu ulu kişiyi anlatmakla kendi kıymet ve değerlerini yükseltmiş olurlar...

O, ne zaman kendisinden övgüyle bahsedilse, hayâ duygusuyla dolup taşardı...

Gözyaşlarını tutamaz... Dilden dile aktarılan şu sözlerini tekrarlardı:

"Allah'ım! Beni zannettiklerinden daha hayırlı yap...

Bilmedikleri kusur ve günahlarımı bağışla...

Söyledikleri kötü sözler sebebiyle beni hesaba çekme..."

Ey Ebû Bekir, Allah sana merhamet etsin ve sana acısın...

Sen daima... kesinlikle... zannettiklerinden daha hayırlıydın...!! Ve yazdıklarından daha üstündün...!

≈ ▪ ≈

"Allah ondan razı olsun"

≈ ▪ ≈

N
